

Försäkringsvillkor

för förmånsbestämd ITP 2

Gäller från och med 1 januari 2026

Innehåll

Försäkringsavtalet	3
Pensionsmedförande lön	8
Pensionsgrundande tjänstetid	9
Intjänandesamordning	10
Förmånsbestämd ålderspension	11
Ursprunglig ITPK	16
Familjepension	19
Sjukpension	23
Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga	27
Kollektiv slutbetalning	30
Premier och premiebetalning	31
Överskott till försäkrade och försäkringstagare	34
Information från Alecta	36
Om du inte är nöjd	37
Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – ITP Utland ..	38
Särskilda bestämmelser för ITP Sjö och ITP Skärgård	41
Särskilda bestämmelser för ITP Bemanning	42
Särskilda bestämmelser för ITP Tele	43
Ordlista	44

Har du frågor är du välkommen att kontakta oss
Alecta Tjänstepension Ömsesidigt
Telefon 020-78 22 80
103 73 Stockholm | alecta.se

Alecta är förvaltare av tjänstepension sedan 1917.
Vi står på kundernas sida med ett enda fokus
– att erbjuda trygghet under och efter arbetslivet.

1. Försäkringsavtalet

1.1 Inledning

Om ITP-planen

Dessa försäkringsvillkor gäller för förmånsbestämda försäkringar och ursprunglig ITPK som är utformade enligt överenskommelsen mellan Svenskt Näringsliv och Förhandlings- och samverkansrådet PTK (nedan PTK) om avdelning 2 i ITP-planens avsnitt A samt för de ändringar och tillägg som gäller vid utlandstjänstgöring enligt ITP-planens avdelning C (se även punkten 1.3). ITP är ett kollektivavtal om tjänstepension för privatanställda tjänstemän mellan Svenskt Näringsliv och PTK (nedan kollektivavtalsparterna).

ITP Familjeskydd har separata försäkringsvillkor, och omfattas därför inte av dessa försäkringsvillkor.

Försäkringsvillkoren beskriver och förtydligar kollektivavtalet om ITP-planens avdelning 2 (nedan ITP 2). För försäkringarna gäller, förutom dessa försäkringsvillkor:

- Svensk lag.
- Vid varje tidpunkt gällande överenskommelse om ITP-planen mellan Svenskt Näringsliv och PTK.
- Alectas vid varje tidpunkt gällande försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsunderlag.
- Alectas vid varje tidpunkt gällande tillämpningsregler avseende ITP 2. Eftersom regelverket för ITP 2 är mycket omfattande återges endast planens huvudregler i dessa försäkringsvillkor. Kompletterande regler finns i många fall i Alectas tillämpningsregler.
- Beslut i ITP-nämnden.

Basbelopp

Med prisbasbelopp respektive inkomstbasbelopp i Alectas försäkringsvillkor avses de basbelopp som för varje år fastställs enligt 2 kap. 7 § respektive 58 kap. 27 § socialförsäkringsbalken (2010:110).

1.2 Anställda som omfattas av ITP 2

I denna punkt beskrivs kortfattat vilka anställda som omfattas av ITP 2. Mer detaljerade beskrivningar och vägledning för arbetsgivare finns på avtalat.se och på collectum.se medan den anställda kan hitta mer information på avtalat.se. Beskrivningarna nedan syftar bara till att översiktligt upplysa om kollektivavtalet och kan inte åberopas gentemot Alecta som grund för att omfattas av försäkring enligt dessa försäkringsvillkor.

Huvudregel

Arbetsgivare som har tecknat kollektivavtal om ITP ska enligt huvudregeln anmäla tjänstemän födda 1978 eller tidigare som har en överenskommen arbetstid på minst åtta timmar i veckan till försäkring enligt ITP 2. Tjänstemän födda 1979 eller senare omfattas inte av ITP 2.

Undantag

Arbetsgivare som tidigare har saknat kollektivavtal men som blir kollektivavtalsbunden och därför nyan-sluts till ITP kan vid nyanslutningen tillämpa huvudregeln ovan eller välja att ansöka hos Collectum AB (nedan Collectum) om att ha premiebestämd ITP 1 för alla sina tjänstemän oavsett födelseår.

Anställda som tillhör ITP 2 och tjänar mer än tio inkomstbasbelopp per år kan, oavsett födelseår, gå över till ITP 1 om de är överens med sin arbetsgivare om detta.

Personer i den så kallade frikretsen omfattas inte av ITP 2. Frikretsen består av

- verkställande direktör i aktiebolag
- delägare i aktiebolag, som själv eller tillsammans med maka, make, registrerad partner, föräldrar eller barn äger minst en tredjedel av aktierna
- ägare i handelsbolag, komplementär i kommanditbolag och personer som driver verksamhet under enskild firma.

Maka, make, registrerad partner och förälder till personer i frikretsen omfattas inte heller av ITP 2, i de fall dessa har samma arbetsgivare som den som ingår i frikretsen. Detta gäller även delägare som också är barn till person som omfattas av frikretsen på grund av delägarskap. Arbetsgivaren kan välja att frivilligt teckna ITP 2 för personer i frikretsen, dock inte för ägare i handelsbolag, komplementär i kommanditbolag och personer som driver verksamhet under enskild firma.

Tjänsteman som var anställd när arbetsgivaren tecknade pensioneringsavtal om ITP kan, enligt särskilda regler, välja att avstå från ITP 2 om arbetsgivaren sedan tidigare har ordnat tjänstepension på annat sätt. En anställd som avstår från ITP kan inte återgå till ITP så länge anställningen varar.

Oavsett reglerna ovan kan arbetsgivaren och den anställda ansöka hos ITP-nämnden om undantag från ITP 2 för sin anställning hos arbetsgivaren, om det finns särskilda skäl.

1.3 Försäkringsvillkorens omfattning

Följande kollektivavtalade förmåner ingår i ITP 2 och omfattas av dessa försäkringsvillkor:

Till den försäkrade
a. Förmånsbestämd ålderspension
b. Ursprunglig ITPK
c. Ålderspension vid utlandstjänstgöring
d. Sjukpension
e. Sjukpension vid utlandstjänstgöring
Till efterlevande vid försäkrads dödsfall
f. Familjepension
g. Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring
Premiefrielse
h. Premiefrielse på grund av arbetsoförmåga
i. Kollektiv slutbetalning

Dessa försäkringsvillkor gäller även för försäkringar i Alecta tecknade enligt kollektivavtalen:

- ITP Sjö
- ITP Skärgård
- ITP för vissa kollektivavtalsområden (nedan ITP Bemanning)
- ITP Tidning
- ITP Tele
- ITP Vattenfall.

Eventuella avvikelser som finns i ovanstående försäkringar jämfört med dessa försäkringsvillkor (ITP 2) framgår av de kollektivavtal som gäller för respektive område samt de tilläggsblad som finns för ITP Sjö och ITP Skärgård, ITP Bemanning samt ITP Tele i dessa försäkringsvillkor.

För försäkringar som inte längre kan nytecknas i Alecta gäller de senast daterade försäkringsvillkor som reglerar den försäkringen, i tillämpliga delar.

1.4 Försäkringsgivare

Försäkringsgivare är Alecta Tjänstepension Ömsesidigt (Alecta), organisationsnummer 502014-6865. Alecta är ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag med säte i Stockholm. Delägare är dels försäkringstagarna, dels de försäkrade.

1.5 Försäkringstagare – försäkrad – förmånstagare

Försäkringstagare är arbetsgivare som anslutit sig till ITP-planen genom att ha tecknat pensioneringsavtal med Alecta genom Collectum. I de fall som anges nedan under "försäkrad", anses dock den försäkrade vara försäkringstagare istället för arbetsgivaren.

Försäkrad är den person på vars liv eller hälsa försäkringen är tecknad. Försäkringen tecknas av arbetsgivare, med den anställde som försäkrad. Den anställde kvarstår som försäkrad, även sedan en anställning har upphört. Den försäkrade anses även vara försäkringstagare

i fråga om rätten till försäkringsersättning (pension eller engångsbelopp vid återköp) och i fråga om rätten att flytta pensionskapitalet till annan försäkringsgivare.

Förmånstagare är den som försäkringsbelopp ska betalas ut till. För ålderspension och sjukpension är förmånstagaren alltid den försäkrade. För Familjepension gäller reglerna i punkt 7, *Familjepension*.

1.6 Om Collectum och Avtalat

Collectum sköter på uppdrag av kollektivavtalsparterna administrationen av ITP-planen. Alecta har också träffat administrationsavtal med Collectum. Detta innebär bland annat att Collectum för Alectas räkning tecknar, ändrar och avslutar pensioneringsavtal, samlar in uppgifter som ska ligga till grund för förmåner och premier, utför hälsoprövning, fakturerar premier samt lämnar generell information om ITP till försäkringstagarna. Collectum utfärdar också försäkringsbesked under varumärket Avtalat. Collectum företräder därmed Alecta i dessa uppgifter även när det inte särskilt anges i dessa försäkringsvillkor. På webbplatsen avtalat.se kan tjänstemän hos företag med kollektivavtal i den privata sektorn få information och vägledning om hur kollektivavtalad tjänstepension och försäkringar fungerar. Generell information om ITP lämnas till de försäkrade under varumärket Avtalat.

1.7 Anslutning till ITP-planen, pensioneringsavtal och anmälan av försäkrade

Anslutning till ITP-planen

Anslutning till ITP-planen sker genom att arbetsgivaren tecknar pensioneringsavtal med Collectum, som företräder Alecta. Anslutningen förutsätter att arbetsgivaren omfattas av kollektivavtal. Arbetsgivaren tecknar kollektivavtal antingen genom att bli medlem i en medlemsorganisation inom Svenskt Näringsliv eller genom att teckna ett hängavtal med ett PTK-förbund.

Innehåller kollektivavtalet om ITP bestämmelser som avviker från ITP-planen och de tillämpningsbestämmelser som Svenskt Näringsliv och PTK har fastställt, kan pensioneringsavtal om ITP-planen träffas endast efter godkännande från Svenskt Näringsliv och PTK. Ingås pensioneringsavtal utan att arbetsgivaren lämnat uppgift om att kollektivavtalet innehåller avvikelser gäller pensioneringsavtalet enligt innehållet i överenskommen mellan Svenskt Näringsliv och PTK om ITP-planen, utan avvikelser.

Anmälan av försäkrade

Arbetsgivaren anmäler sina anställda till ITP 2 genom Collectum, som sedan meddelar Alecta. Alecta tecknar därefter försäkringen enligt detta meddelande.

1.8 Tiden för Alectas försäkringsansvar

I försäkringsbekräftelsen anger Collectum från och med vilken tidpunkt pensioneringsavtalet träder i kraft. I punkt 15 i ITP-planens avdelning 2 finns en bestämmelse om garanti för anställda som hade rätt till ITP 2 men där arbetsgivaren inte tecknat något pensioneringsavtal. Om den nyss nämnda garantibestämmelsen gäller för någon anställd, ska avtalet gälla från och med den tidpunkt då garantin börjar gälla.

Försäkringstiden löper sedan till dess försäkringen blivit utbetald i sin helhet, annullerats eller till dess försäkringen upphört på grund av att pensionskapitalet flyttats till annan försäkringsgivare.

Försäkringsavtalet kan inte av någon part sägas upp, så länge arbetsgivaren, beträffande någon kategori av anställda, är bunden av kollektivavtal, som medför att anställd omfattas av garantin i punkt 15 i ITP-planens avdelning 2. Försätts arbetsgivare i konkurs eller inleds ett likvidationsförfarande har Alecta rätt att säga upp försäkringsavtalet till upphörande från den tidpunkt då konkursen respektive likvidationen avslutas.

Är arbetsgivaren inte bunden av sådant kollektivavtal, gäller försäkringsavtalet till dess att det skriftligen sagts upp av arbetsgivaren eller Alecta. Alecta har då rätt att säga upp avtalet om arbetsgivaren inte betalat premien i rätt tid eller på annat sätt bryter mot villkoren för försäkringen. Alecta har också rätt att säga upp avtalet om arbetsgivare utan kollektivavtal inte vid något tillfälle under de senaste tre åren haft någon anställd tjänsteman anmäld för ITP. Avtalet träder ur kraft tidigast vid utgången av månaden efter den då arbetsgivaren eller Alecta sagt upp avtalet.

För försäkringsavtal om kompletterande ITPK-premier gäller särskilda villkor, utfärdade av Collectum.

För försäkringsavtal om förmåner som betalas med engångspremie har Alecta endast försäkringsansvar om försäkringstagaren betalar hela engångspremien inom den tid Alecta kräver. Om full betalning har skett i tid, träder Alectas försäkringsansvar i kraft från den tidpunkt som överenskommits med försäkringstagaren, exempelvis genom en accepterad offert.

När finansieringsformen för redan intjänad ålderspension och/eller ursprunglig ITPK ändras från PRI-modellen till försäkring i Alecta, så kallad PRI-inlösen, förekommer det att PRI Pensionsgaranti beslutar att arbetsgivaren måste göra sådan inlösen. Någon överenskommelse om inlösen behöver då inte finnas mellan Alecta och försäkringstagaren/arbetsgivaren. Som förmåner tecknade mot engångspremie räknas även så kallad successiv inlösen av arbetsgivarens PRI-skuld.

1.9 Förutsättningar för Alectas försäkringsansvar

Alectas försäkringsansvar gäller enbart försäkrade som är anmälda till Alecta genom Collectum. För anställda som omfattas av alternativ ITP gäller ett begränsat försäkringsansvar grundat på den anmälan om alternativ ITP som arbetsgivaren gjort till Collectum. Försäkrad som genom anmälan till Collectum via avtalat.se avstått från fortsatt intjänande av familjepension har inte rätt till sådant fortsatt intjänande.

Arbetsgivaren är skyldig att försäkra alla anställda som omfattas av pensioneringsavtalet under dess giltighetstid. Arbetsgivaren ska också utan dröjsmål anmäla alla ändringar av de anställdas löner och andra förhållanden som kan påverka försäkringsskyddet. Exempelvis ska arbetsgivaren utan dröjsmål anmäla om försäkringens omfattning ska minskas som följd av att alternativ ITP ska gälla. Collectum lämnar närmare anvisningar om detta.

På Alectas begäran är försäkringstagaren och den försäkrade skyldiga att lämna sådana upplysningar som kan ha betydelse för frågan om försäkringen eller förmånen ska tecknas, ändras eller i övrigt hanteras. Försäkringstagaren och den försäkrade ska ge riktiga och fullständiga svar på Alectas frågor.

Force majeure

Alecta ansvarar inte för förlust som kan uppstå om en behandling av ansökan, försäkringsfall eller utbetalning fördröjs på grund av krig, terrorhandling, krigsliknande förhållanden, politiska oroligheter, naturkatastrof, riksdagsbeslut, av myndighet vidtagen eller underlåten åtgärd, stridsåtgärd på arbetsmarknaden eller annan omständighet som ligger utanför Alectas kontroll. Förbehållet om stridsåtgärd gäller även om Alecta är föremål för eller själv vidtar sådan åtgärd. Befrielse från ansvar på grund av force majeure gäller så länge hindret kvarstår.

1.10 Hälsoprovning

Allmänna bestämmelser

Alecta kan neka försäkring för person som inte uppfyller Alectas krav beträffande sin arbetsförmåga. I vissa fall tillämpas dessutom krav på ett godtagbart hälsotillstånd. Bedömningen av arbetsförmåga och/eller hälsotillstånd med avseende på rätten till försäkring görs av Alecta eller Collectum.

Alecta respektive Collectum har rätt att begära in de uppgifter och handlingar som behövs för bedömningen av arbetsförmågan och hälsotillståndet från berörd person, arbetsgivaren (enbart beträffande arbetsförmågan), Försäkringskassan, läkare, vårdinrättning eller liknande. Bedömningen av hälsotillståndet får grundas på uppgifter som lämnas av dessa.

Huvudregel

ITP 2 beviljas, om den anställda vid tidpunkten för försäkringens ikraftträdande är arbetsför i den anställning som ligger till grund för anmälan. Partiellt arbetsför anställd beviljas försäkring på den arbetstid och lön som motsvarar den faktiska arbetsförmågan i anställningen, förutsatt att denna minst motsvarar arbetstidskravet i respektive kollektivavtal.

Undantag

I följande situationer gäller andra regler för hälso-
provning än vad som framgår av huvudregeln:

- A) För den tid som en redan gällande ITP-försäkring är premiebefriad kan ITP inte tecknas för den försäkrade genom en ny arbetsgivare för motsvarande arbetstid. När rätten till premiebefrielse inte längre gäller, bortfaller denna restriktion.
- B) I samband med nyanslutning av arbetsgivare, det vill säga när försäkringsavtal träffas med Alecta enligt punkt 1.7, *Anslutning till ITP-planen, pensioneringsavtal och anmälan av försäkrade*, beviljas inte ITP för en anställd som redan omfattas av motsvarande försäkring tecknad av arbetsgivaren hos annan försäkringsgivare och där han eller hon (nedan han) på grund av arbetsförmåga har tillerkänts full premiebefrielse. När rätt till full premiebefrielse inte längre gäller, bortfaller denna avvikelse.
- C) För att ITP 2 ska beviljas för anställd som tidigare, i enlighet med bestämmelser i pensionsplanen, har avstått eller beviljats undantag från ITP 2, krävs förutom huvudregelns krav på arbetsförmåga, att den anställda uppfyller Alectas vid varje tidpunkt gällande krav beträffande sitt hälsotillstånd.
- D) Vid tecknande eller höjning av premiebefrielseförsäkring för kompletterande ITPK-premier, se punkt 9.6, *Premiebefrielseförsäkring för kompletterande ITPK-premier*, gäller huvudregelns krav på arbetsförmåga men i vissa fall ställs dessutom krav på den försäkrades hälsotillstånd.
- E) Alecta har även i andra särskilda fall rätt att göra en hälsoprövning.

1.11 Begränsningar av förfogandet över försäkringarna

Försäringen får inte överlåtas, pantsättas eller belånas och inte heller ändras på sådant sätt att den inte längre uppfyller villkoren för pensionsförsäkring enligt inkomstskattelagen (1999:1229).

ITP 2 är en tjänstepensionsförsäkring som har tecknats av en arbetsgivare på en anställds liv och till förmån för den anställda. Därför kan förmånsbestämd ålderspension, ursprunglig ITPK och familjepension inte utmätas för arbetsgivarens skulder.

1.12 Skatt

Försäringen utgör enligt inkomstskattelagen (1999:1229) en pensionsförsäkring. Det belopp som utbetalas från försäringen beskattas som inkomst av tjänst.

Alecta är skyldigt att i viss omfattning innehålla preliminär inkomstskatt. Alecta åtar sig att lämna kontrolluppgift enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

1.13 Flytträtt

Den försäkrade har rätt att flytta försäkringens värde beträffande ursprunglig ITPK enligt punkt 6.4, *Flytträtt*, till annan försäkringsprodukt inom Alecta eller till annan försäkringsgivare, som godkänts av Svenskt Näringsliv och PTK.

I övrigt saknar försäkringstagare, försäkrad respektive förmånstagare rätt att flytta värdet av förmånsbestämd försäkring enligt punkt 1.3, *Försäkringsvillkorens omfattning*, till annan försäkringsgivare.

Försäkrad som tar tjänst inom EU-administrationen, och som tjänar in pension enligt EU:s pensionssystem, har dock rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till detta pensionssystem enligt lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna.

1.14 Ändring av försäkringsvillkoren

Alecta får anpassa försäkringsvillkoren till framtida ändringar av ITP-planen liksom till ändringar av planens tillämpning som beslutats av kollektivavtalsparterna eller av behörigt organ utsett av dessa, till exempel ITP-nämnden, utan samtycke från försäkringstagare, försäkrade eller förmånstagare.

Alecta har också rätt att ändra villkoren under försäkringstiden. Ändringar som normalt innebär en väsentlig försämring för försäkrade eller försäkringstagare får dock endast göras efter samtycke eller om ändringen är nödvändig till följd av ändrad lagstiftning, myndighetsföreskrift eller ändrad lagtillämpning. Ändringar av mindre betydelse får göras utan samtycke. Sådan ändring meddelas genom publicering av de nya villkoren på Alectas webbplats.

Ändringar av dessa försäkringsvillkor ska godkännas av ITP-nämnden.

1.15 Personuppgifter

Alecta är personuppgiftsansvarig för de uppgifter som inhämtats för hanteringen av ITP-planen. Den personuppgiftsansvarige ansvarar för att behandlingen av personuppgifterna sker enligt bestämmelserna i aktuell dataskyddslagstiftning. De personuppgifter som behandlas är bland annat namn, personnummer, kontaktuppgifter, kontonummer och hälsouppgifter. Ändamålet

med behandlingen är främst att kunna fullgöra de skyldigheter som finns inom ramen för ITP-planen och enligt lagar och myndighetsföreskrifter. Den registrerade har enligt dataskyddslagstiftningen vissa rättigheter. Detaljerad information om Alectas hantering av personuppgifter finns på Alectas webbplats.

1.16 Försättningsförsäkring

Det finns ingen rätt att teckna försättningsförsäkring för de försäkringar som omfattas av dessa försäkringsvillkor.

1.17 Försäkringsvillkor vid krig

Krigstillstånd i Sverige

Vid krigstillstånd i Sverige gäller lag (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m. för Alectas ansvarighet och rätt att ta ut tilläggspremie (krigspremie). Alecta är fri från krigsansvarighet enligt nämnda lag för försäkring som tecknats eller för ökning av försäkringsbelopp efter krigstillståndets inträde, eller inom en period av tre månader dess förinnan.

Deltagande i krig eller politiska oroligheter utom Sverige

Försäkringen gäller inte för

- dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar då den försäkrade deltar i krig eller politiska oroligheter utom Sverige
- dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar inom ett år efter sådant deltagande och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Deltagande i militär fredsbevarande verksamhet i FN:s regi eller enligt beslut av OSSE (Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa) räknas inte som deltagande i krig eller politiska oroligheter.

Vistelse utom Sverige vid krig eller krigsliknande politiska oroligheter

Vistas den försäkrade utanför Sverige i område där krig eller krigsliknande politiska oroligheter råder – utan att själv delta – gäller att om försäkringen tecknades i samband med utresan till eller under vistelsen i området, och kriget eller oroligheterna då redan pågick eller uppenbar krigsfara förelåg, gäller inte försäkringen för dödsfall eller arbetsoförmåga som inträffar under vistelsen i området eller inom ett år efter dess slut och som kan anses bero på kriget eller oroligheterna.

Inskränkningen gäller inte om vistelsen i området förorsakas av utlandstjänstgöring under vilken den försäkrade omfattas av "Avtal om social trygghet vid utlandstjänstgöring" träffat mellan kollektivavtalsparterna.

2. Pensionsmedförande lön

2.1 Inledning

Storleken på förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5, familjepension enligt punkt 7 och sjukpension enligt punkt 8 är beroende av den försäkrades pensionsmedförande lön. Vad som tillgodoräknas som pensionsmedförande lön regleras i ITP-planens avdelning 2 punkt 3.

Den pensionsmedförande lönen beräknas på den årslön som gäller vid varje tidpunkt för respektive förmån och pensionsgrundande anställning.

Arbetsgivaren ska meddela Collectum alla ändringar av den försäkrades pensionsmedförande årslön, tillsammans med uppgift om från vilken tidpunkt ändringen gäller. Collectum meddelar Alecta om dessa ändringar. Storleken på förmånerna grundas alltid på denna lön.

Nedan beskrivs kortfattat hur den pensionsmedförande lönen ska beräknas. Mer detaljerade beskrivningar och vägledning för arbetsgivarens löneanmälan finns på Collectums webbplats, collectum.se. Beskrivningarna nedan syftar endast till att översiktligt upplysa om kollektivavtalet och kan inte åberopas gentemot Alecta för att få försäkringen grundad på en annan pensionsmedförande lön än den som Alecta fått uppgift om från Collectum. Försäkrad som har frågor om eller synpunkter på sin pensionsmedförande lön ska istället vända sig till sin arbetsgivare och kan också hitta mer information på avtalat.se.

2.2 ITP-planens huvudregler

Den pensionsmedförande lönen beräknas per pensionsgrundande anställning. Har den försäkrade samtidigt mer än en sådan anställning, tecknas en separat försäkring för varje anställning. Pensionsmedförande löner från olika anställningar summeras alltså inte.

I den pensionsmedförande lönen ska ingå:

- Den aktuella avtalade årslönen. Semestertillägg beaktas genom att månadslönen multipliceras med 12,2.
- Rörlig lön i form av prestationsberoende bonus, provision eller liknande med ett genomsnitt av vad som betalats under de närmast föregående tre åren. Om sådan genomsnittsberäkning inte kan göras till exempel därför att anställningen ännu inte varat i tre år, rekommenderas istället att arbetsgivaren anmäler ett snitt för den kortare tid som föreligger.
- Värdet av fri kost och logi enligt Skatteverkets anvisningar.

- Ersättning för skiftarbete, förskjuten arbetstid (ob-tillägg), jourtid eller liknande enligt vad som har utbetalats det närmast föregående året.

Värdet av eventuella andra förmåner ska normalt inte ingå i den pensionsmedförande lönen. Övertidsersättning ingår inte heller.

2.3 Löneavstående (lönevaxling)

Om en försäkrad utnyttjat ett erbjudande från arbetsgivaren om löneavstående (lönevaxling), det vill säga har avstått viss lön för att istället få en annan överenskommen förmån, ska sjukpensionen, enligt punkt 8, alltid beräknas på den reducerade lönen efter avståendet.

För övriga förmåner kan arbetsgivaren utforma sitt erbjudande om löneavstående (lönevaxling)

- antingen så att även de övriga förmånerna beräknas på den reducerade lönen efter avståendet, eller
- så att de övriga förmånerna beräknas på den högre pensionsmedförande lön som skulle ha gällt, om avståendet aldrig hade skett.

2.4 Begränsning av lönehöjning när mindre än fem år återstår till pensionsåldern

En lönehöjning som inträffar när det återstår mindre än fem år till den försäkrades avtalade pensionsålder enligt ITP 2 blir inte alltid fullt pensionsgrundande.

För en sådan lönehöjning gäller, att den – för andra försäkringsförmåner än sjukpension – blir pensionsgrundande endast upp till en viss maximal procentsats. Resten av lönehöjningen blir inte pensionsgrundande utan "kapas". Den maximala lönehöjning som blir pensionsgrundande är knuten till höjningen av inkomstbasbeloppet enligt följande:

Antal månader kvar till pensionsåldern	Maximal lönehöjning som blir pensionsgrundande
1–12	1,00 x höjningen av inkomstbasbeloppet
13–24	1,05 x höjningen av inkomstbasbeloppet
25–36	1,10 x höjningen av inkomstbasbeloppet
37–48	1,15 x höjningen av inkomstbasbeloppet
49–59	1,20 x höjningen av inkomstbasbeloppet

Denna begränsning gäller inte för sjukpension enligt punkt 8.

Med höjningen av inkomstbasbeloppet menas den procentuella förändringen av inkomstbasbeloppet från året före året för lönehöjningen, till året för lönehöjningen.

3. Pensionsgrundande tjänstetid

3.1 Inledning

Storleken på förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5 och familjepension enligt punkt 7 är beroende av den försäkrades pensionsgrundande tjänstetid. Vad som tillgodoräknas som tjänstetid regleras i ITP-planens avdelning 2 punkt 4.

3.2 Intjänande av tjänstetid

Tjänstetid kan tillgodoräknas den försäkrade under tid då ITP 2 gäller för honom eller henne, dock tidigast från och med månaden efter den under vilken den försäkrade fyllt 28 år och som längst till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension enligt punkt 5.2, *Intjänandetid och utbetalningstid*.

Hänsyn tas även till tidigare intjänad pensionsgrundande tjänstetid, både då ålderspension tjänats in enligt ITP 2 och då samordning med pensionsrätt utanför ITP 2 skett i enlighet med punkt 4, *Intjänandesamordning*. Hänsyn tas också till pensionsgrundande tjänstetid under tjänstledighet enligt ITP-planens avdelning 2 punkt 4.1.

Alternativ pensionslösning

Under tid som den försäkrade omfattas av alternativ pensionslösning enligt punkt 5.2.2 och 9.3 i ITP-planens avdelning 2 tillgodoräknas tjänstetid inte för lönedelar som omfattas av alternativ pensionslösning. Försäkrad som tidigare omfattats av alternativ pensionslösning kan därför ha olika tjänstetid för lönedelar under respektive över den nedre lönegräns som gällt för den alternativa pensionslösningen i tidigare anställning.

3.3 Krav för oreducerade förmåner

För oreducerade förmåner krävs en pensionsgrundande tjänstetid om lägst 360 månader. Vid kortare tjänstetid än 360 månader reduceras pensionen med 1/360 för varje månad som fattas. Då tjänstetidskravet är kortare än 360 månader enligt nedan byts nämnaren 360 ut mot det antal månader som utgör minimikravet för oreducerad pension.

Avvikelse

Då avtalad pensionsålder är 57 år eller lägre är kravet för oreducerad pension dock kortare än 360 månader enligt nedan:

Avtalad pensionsålder	Minimikrav för oreducerad pension
57 år	348 månaders pensionsgrundande tjänstetid
56 år	336 månaders pensionsgrundande tjänstetid
55 år	324 månaders pensionsgrundande tjänstetid

4. Intjänandesamordning

4.1 Inledning

Reglerna för samordning bygger på ITP-planens avdelning 2 punkt 4.2 och på Alectas tillämpningsregler som är godkända av kollektivavtalsparterna. Här ges en övergripande beskrivning av regelverket. Vid beräkningen av förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5 och familjepension enligt punkt 7 tas alltid hänsyn till den pensionsrätt som den anställda har tjänat in i tidigare anställningar inom ITP 2. I vissa fall tas också hänsyn till tjänstepension som den försäkrade tidigare har tjänat in utanför ITP-planen. Detta kallas för intjänandesamordning (samordning). Samordning görs aldrig med intjänade ITP 1-förmåner.

Samordning görs i samband med att ITP 2-försäkring tecknas genom en ny arbetsgivare, ett så kallat inträde. Samordning innebär att

- ett belopp som motsvarar den tidigare intjänade pensionen räknas av från ITP 2, och
- tjänstetid som motsvarar den avräknade pensionen tillgodoräknas vid beräkningen av den ITP 2 som tecknas genom den nya arbetsgivaren.

Avsikten med samordning är att en försäkrad som byter anställning ska få ungefär samma ITP 2 som om man haft samma anställning med ITP 2 hela tiden. Reglerna om samordning är tvingande och det går inte att avtala att samordning inte ska ske.

Samordning ska ske enligt följande:

Anställning med inträdestidpunkt i ITP 2 före januari 2009:

- Samordning ska göras med ITP 2 och med pensionsrätter utanför ITP 2.

Anställning med inträdestidpunkt i ITP 2 i januari 2009 eller senare:

- För födda 1951 eller tidigare: Samordning ska göras med ITP 2 och med pensionsrätter utanför ITP 2.
- För födda 1952 eller senare: Samordning ska göras endast med ITP 2.

Med ITP 2 ovan avses även varianter av ITP 2 som finns angivna i samordningsregelverket.

Arbetsgivare som genom kollektivavtal kommer in i ITP 2 och som tidigare tillämpat en annan ITP-likvärdig tjänstepension kan ansöka om undantag från ovanstående samordningsregler hos Collectum. Beslut fattas av ITP-nämnden. Om undantag beviljas sker samordning för alla som är anställda vid en bestämd tidpunkt.

4.2 Samordning av förmån

Tidigare intjänad pension ingår vid beräkningen av ålderspension respektive familjepension. Om den tidigare intjänade pensionen har en avvikande pensionsålder, räknas pensionen om till den pensionsålder som gäller för ITP 2.

Tidigare intjänad ITP 2 ingår med det faktiska belopp som gäller vid var tid.

Övriga intjänade pensioner utanför ITP 2 beräknas schablonmässigt enligt Alectas tillämpningsregler och kan vara fasta eller årligen indexerade. Om den tidigare intjänade pensionen följer ett för Alecta känt index, indexeras vanligen den avräknade pensionen med detta index. I övriga fall beräknas vanligen ett fast belopp, vilket betyder att det inte ändras över tiden (även om värdet av den tidigare intjänade pensionen i många fall förändras).

4.3 Samordning av tjänstetid

All tjänstetid som motsvarar tidigare intjänad ITP 2 tillgodoräknas. Också för annan tidigare intjänad pension tillgodoräknas all tidigare tjänstetid, om pensionsplanen betraktas som ITP 2-liknande. I övriga fall tillgodoräknas tidigare tjänstetid utifrån en beräkning som görs av Alecta, grundad på att den tidigare intjänade pensionen värderas jämfört med ITP 2.

4.4 Inhämtande av uppgifter

För att samordning ska kunna göras enligt fastställt regelverk behöver Alecta uppgift från den försäkrade om tidigare pension som har tjänats in utanför Alecta. Den försäkrade är skyldig att lämna sådan uppgift till Alecta och Alecta har rätt att inhämta uppgifter om tidigare pensionsrätt från andra försäkringsgivare och administratörer utan godkännande från den försäkrade.

I avvaktan på att svar inkommer från den försäkrade om tidigare intjänad pensionsrätt, är den förmånsbestämda pensionen och premien för denna preliminärt beräknad. Detta gäller även efter det att svar inkommit från den försäkrade till dess att samtliga svar från andra försäkringsgivare eller administratörer inkommit.

5. Förmånsbestämd ålderspension

5.1 Inledning

Förmånsbestämd ålderspension är reglerad i ITP-planens avdelning 2 punkt 5. Att pensionen är förmånsbestämd innebär att pensionens storlek är bestämd i försäkringsavtalet och att premien bestäms individuellt för varje försäkrad utifrån försäkringstekniska antaganden. Ålderspensionen tecknas som en spar-försäkring. Försäkrad, som kommit överens med sin arbetsgivare om att alternativ pensionslösning ska gälla för lönedelar mellan som lägst 7,5 inkomstbasbelopp och 30 inkomstbasbelopp, omfattas inte av förmånsbestämd ålderspension för dessa lönedelar.

5.2 Intjänandetid och utbetalningstid

Förmånsbestämd ålderspension tjänas in under tid då den försäkrade omfattas av ITP 2, dock tidigast från och med månaden efter den under vilken den försäkrade fyller 28 år och till och med månaden då premiebetalningen upphör eller som längst till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension.

Den försäkrade har rätt till ålderspension från och med den månad då han uppnår pensionsåldern om pensionsåldern är 65 år eller högre. I annat fall har den försäkrade rätt till ålderspension från och med månaden efter den då han uppnår pensionsåldern. Den försäkrade har rätt att ta ut pensionen före eller efter avtalad pensionsålder samt att ändra utbetalningens längd och göra partiellt uttag. Den försäkrade kan också göra uppehåll i utbetalningen. Reglerna för respektive ändring framgår av punkt 5.8, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar*.

5.3 Pensionens storlek, huvudregel

Ålderspensionen beräknas på den pensionsmedförande lönen med nedanstående procentsatser för respektive lönedel. I denna ålderspension ingår eventuell tidigare intjänad ålderspension inom ITP 2 samt annan ålderspension utanför ITP 2 som har avräknats enligt punkt 4, *Intjänandesamordning*.

Ålderspensionens storlek från 65 år i procent av pensionsmedförande lön:

Lön/lönedel i inkomstbasbelopp	Pension
-7,5	10 %
7,5-20	65 %
20-30	32,5 %

Vid avtalad pensionsålder som är lägre än 65 år utgör följande procenttal av den pensionsmedförande lönen ålderspensionens storlek till och med månaden före 65 års ålder:

Lön/lönedel i inkomstbasbelopp	Pension
-20	65 %
20-30	32,5 %

Med inkomstbasbelopp avses här inkomstbasbeloppet för det år då den försäkrade uppnår rätten till ålderspension. Om rätten till ålderspension uppnås i januari avses dock föregående års inkomstbasbelopp.

Ovanstående pension förutsätter att premier betalas fram till den avtalade pensionsåldern och att den försäkrade uppnår minst den tjänstetid som krävs för reducerad pension enligt punkt 3, *Pensionsgrundande tjänstetid*. Uppnås inte detta tjänstetidskrav reduceras pensionen.

Vid sänkning av den pensionsmedförande lönen kan ålderspensionen beräknas på annat sätt än vad som anges ovan. Se punkt 5.4, *Pensionens storlek vid lönesänkning*.

Avvikelse

Då premiefrielse gällt till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension beräknas ålderspensionen på den pensionsmedförande lön, de basbelopp och basbeloppsgränser som gällde månaden före premiefrielsen. Även eventuellt pensionstillägg beräknas då med hänsyn till premiefrielsen, se 12.5, *Metoder för fördelning av överskott*.

Alternativ pensionslösning

Enligt ITP-planens avdelning 2 punkt 5.2.2 kan arbetsgivaren och den försäkrade komma överens om att för försäkrad med pensionsmedförande lön över tio inkomstbasbelopp tillämpa annan pensionslösning för lönedelar mellan som lägst 7,5 inkomstbasbelopp och 30 inkomstbasbelopp. Pensionen enligt punkt 5.3 beräknas då endast på lönedelen upp till den lönegräns som den alternativa pensionslösningen är avtalad att gälla ifrån. När överenskommelse om alternativ pensionslösning träffats ska den tillämpas så länge anställningen hos den aktuella arbetsgivaren kvarstår.

5.4 Pensionens storlek vid lönesänkning

Vid sänkning av den pensionsmedförande lönen kan ålderspensionen beräknas på annat sätt än vad som anges ovan. Om nedan angivna förutsättningar är uppfyllda läggs en lönesänkingsförmån hänförlig till den bortfallande lönedelen till vid beräkning av pensionen vilket ger en högre pension än vid beräkning enligt huvudregeln. Lönesänkingsförmånen beräknas enligt Alectas tillämpningsregler och motsvarar en viss andel av den pension som redan har tjänats in vid tidpunkten för lönesänkningen.

Samtliga följande förutsättningar måste vara uppfyllda för att en lönesänkingsförmån ska tillgodoräknas:

- Pensionen beräknad enligt huvudregeln sänks efter lönesänkningen.
- Sänkningen av lönen är minst lika många procent som antalet år som den försäkrade har kvar till pensionsåldern, avrundat uppåt till närmaste antal hela år. Då till exempel 9,25 år kvarstår till pensionsåldern krävs alltså en lönesänkning på minst tio procent.
- Den nya pensionsmedförande lönen är lägre än den pensionsmedförande lön som gällde 18 månader före lönesänkningen. Om inget intjänande pågick vid denna tidpunkt beräknas pensionen enligt huvudregeln.
- Beräknad lönesänkingsförmån motsvarar minst fem procent av den nya pensionen beräknad enligt huvudregeln. Om mindre än fem år kvarstår till pensionsåldern gäller istället att beräknad lönesänkingsförmån ska motsvara minst lika många procent av ny pension som den försäkrade har år kvar till pensionsåldern. Avrundning görs uppåt. För en försäkrad med till exempel 2,4 år kvar till pensionsåldern måste alltså beräknad lönesänkingsförmån uppgå till minst tre procent av den nya pensionen beräknad enligt huvudregeln.

Lönesänkingsförmånen minskas successivt vid senare löneökningar, men inte annars. Effekten av denna successiva minskning är att om senare löneökningar gör att pensionen uppgår till minst det belopp som gällde före lönesänkningen, så finns det inte längre kvar någon lönesänkingsförmån.

5.5 Rätt till intjänad pension

Om den försäkrade slutar sin anställning före pensionsåldern eller om pensioneringsavtalet upphör att gälla eller av annat skäl inte längre gäller för den anställda, ändras försäkringen till att motsvara den pension som redan är intjänad. Detta innebär fortsatt försäkring med nedsatt belopp.

Intjänad pension motsvarar det försäkringsbelopp som hittills tjänats in genom inbetalda premier och genom fördelning av överskott. Denna månadspension är garanterad. Om intjänad pension är högre än pensionen beräknad enligt punkt 5.3, eller i förekommande fall, enligt punkt 5.4 är det den intjänade högre pensionen som tillgodoräknas den försäkrade.

5.6 Minskning av ålderspension före 65 år vid samtidig ersättning på grund av sjukdom

Ålderspension med en avtalad pensionsålder som är lägre än 65 år minskas enligt följande regler:

Ålderspension på lönedel upp till tio prisbasbelopp minskas med vad den försäkrade har rätt till i form av sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) om den försäkrade har rätt till premiebefrielse enligt punkt 9, *Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga*, omedelbart före pensionsåldern. Ålderspension på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp minskas också med sjukersättning och yrkes/arbetsskadelivränta enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) samt med ersättningsplikt som staten ansvarar för, detta oavsett om den försäkrade haft rätt till premiebefrielse enligt punkt 9 eller inte.

Om ålderspensionen är reducerad på grund av att den försäkrade inte har full tjänstetid reduceras minskningsbeloppet i motsvarande grad.

Vid partiell sjukpenning, sjukersättning, livränta eller ersättning som staten ansvarar för sker ovanstående beräkning på motsvarande andel av ålderspensionen. Den återstående andelen betalas ut utan något avdrag. Under tid då sjukpenning betalas ut ska dock ålderspensionen, vid full tjänstetid, alltid betalas ut med minst fem procent av den försäkrades pensionsmedförande lön upp till tio prisbasbelopp. Är tjänstetiden reducerad eller sjukpenningen partiell ska procenttalet fem reduceras i motsvarande grad. Under tid då sjukersättning betalas ut ska dock minst det pensionsbelopp som gäller från 65 år betalas ut. Försäkrad är skyldig att meddela Alecta om denne får ersättning som medför avdrag eller om sådan ersättning förändras.

5.7 Flytträtt

Försäkringstagare, försäkrad och förmånstagare saknar rätt att flytta värdet av förmånsbestämd ålderspension enligt denna punkt till annan försäkringsgivare. Dock kan försäkrad, som tar tjänst inom EU-administrationen, ha rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till EU:s pensionssystem se punkt 1.13, *Flytträtt*.

5.8 Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar

Pensionen betalas ut månadsvis i efterskott. Om den försäkrade inte begär något annat betalas ålderspensionen ut från avtalad pensionsålder enligt 5.2, *Intjänandetid och utbetalningstid*.

Avvikelse

För försäkrad som vid avtalad pensionsålder har rätt till sjukpension enligt punkt 8, *Sjukpension*, gäller istället att pensionen betalas ut från 67 år om den försäkrade inte begär något annat.

Varje utbetalning förutsätter att den försäkrade lever. Om den försäkrade dör före pensionsåldern kommer ingen pension att betalas ut. Om den försäkrade dör när utbetalning påbörjats upphör rätten till pension senast månaden efter dödsfallet.

Den försäkrade kan ändra villkoren för pensionsutbetalningen jämfört med de från början avtalade genom förtida eller uppskjutet uttag, ändrad utbetalningstid och/eller partiellt uttag. Den försäkrade kan också göra uppehåll i pensionsutbetalningen. Reglerna för respektive ändring framgår nedan.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran fram till och med månaden närmast före påbörjat pensionsuttag, men inte därefter. Försäkrad kan alltså inte ändra eller ångra uttag av pension, eller del av pension, som har börjat betalas ut. Den försäkrade har dock rätt att under utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen förlänga utbetalningstiden samt att göra uppehåll i pensionsutbetalningen.

Pensionen betalas ut till det bankkonto som den försäkrade anger, eller på annat sätt som överenskommits med den försäkrade.

Vid försenad utbetalning, det vill säga när utbetalningen görs senare än när rätten till den inträdde, betalar Alecta ränta. Räntesatsen återspeglar det allmänna ränteläget och följer den av Riksbanken fastställda referensräntan. Ränta utbetalas dock inte om den är mindre än 0,1 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Alecta har rätt att ändra reglerna för ränteberäkning.

Återbetalning

Försäkrad som har fått pension med för högt belopp eller som fått pension för tid då rätt till pension inte funnits är skyldig att återbetala det felaktigt utbetalda beloppet.

Förtida uttag

Försäkrad har rätt att ta ut ålderspensionen i förtid, dock tidigast från och med månaden efter det att han fyllt 55 år.

Vid helt förtida uttag tidigast från och med månaden efter den månad då den försäkrade fyller 62 år beviljas den försäkrade kollektiv slutbetalning enligt punkt 10, *Kollektiv slutbetalning*, under förutsättning att intjänande av ITP 2 pågår till och med månaden före den månad då pensionsutbetalningen påbörjas. Förtida uttag förutsätter då att den försäkrade avgår ur tjänst i pensioneringssyfte.

Med avgång i pensioneringssyfte menas att den försäkrade fram till avtalad pensionsålder

- helt slutar att förvärvsarbeta eller i vart fall förvärvsarbetar mindre än åtta timmar per vecka
- inte har för avsikt att förvärvsarbeta framöver eller i vart fall inte har för avsikt att förvärvsarbeta åtta timmar i veckan eller mer

- inte får eller har ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa
- inte står till arbetsmarknadens förfogande eller i vart fall inte gör det för åtta timmar i veckan eller mer.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att pensioneringssyfte föreligger.

Vid helt förtida uttag när intjänande av ITP 2 inte pågår eller då intjänande av ITP 2 pågår men förtida uttag görs senast den månad då den försäkrade fyller 62 år förutsätter förtida uttag att den försäkrade när pensionen börjar betalas ut:

- inte förvärvsarbetar alls eller förvärvsarbetar mindre än åtta timmar per vecka
- inte får eller har ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa
- inte står till arbetsmarknadens förfogande eller i vart fall inte gör det för åtta timmar i veckan eller mer.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att ovanstående förutsättningar uppfylls.

Förtida uttag kan inte ske under tid då den försäkrade har rätt till premiebefrielse enligt punkt 9, *Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga*. Dock kan uttag göras av en andel som motsvarar den som inte beviljats sjukersättning då den försäkrade har partiell sjukersättning, se *Partiellt uttag*.

Uppskjutet uttag

Försäkrad har rätt att senarelägga utbetalningen av pensionen. Någon borte gräns för uttaget finns inte.

Ändrad utbetalningstid

Om den försäkrade inte begär något annat betalas pensionen ut som ett jämnt livslångt belopp, oavsett från vilken ålder den tas ut.

Avvikelse

Då avtalad pensionsålder är lägre än 65 år betalas pensionen före 65 år ut som ett jämnt belopp till och med månaden före den då den försäkrade fyller 65 år. Pensionen från 65 år utbetalas som ett jämnt livslångt belopp.

Den försäkrade kan begära att pensionen betalas ut under en valfri begränsad tid uttryckt i hela månader, dock minst 60 månader (fem år). Uttag under begränsad tid innebär normalt att försäkringens värde minskar.

Vid utbetalning under begränsad tid upphör pensionen vid den tidpunkt som avtalats mellan Alecta och den försäkrade. Om ett eller flera uppehåll i utbetalningen görs, se nedan, flyttas dock tidpunkten för pensionens upphörande fram med lika många månader som uppehållet görs.

Den försäkrade kan när som helst förlänga utbetalningstiden till valfri tidpunkt. Förkortad utbetalningstid måste begäras senast månaden före den månad då den första pensionsutbetalningen görs. Utbetalningstiden kan inte förkortas efter att utbetalningen påbörjats.

Avvikelse

Förlängning av utbetalningstiden kan inte göras före 65 år då avtalad pensionsålder är lägre än 65 år.

Partiellt uttag

Den försäkrade har rätt att endast ta ut en del av pensionen och/eller begära att ändringar enligt ovan endast ska gälla en del av pensionen. Pensionen kan delas upp i maximalt tre uttagsandelar och minsta uttagsandel är tio procent.

Uttagsproportionerna måste rymmas inom de regler som vid var tidpunkt beslutats av ITP-nämnden.

Uppehåll i utbetalningen kan endast göras av hela utbetalningen från en försäkring. Partiellt uppehåll av en pågående utbetalning kan alltså inte göras, men om partiellt uttag pågår kan uppehåll i hela den pågående utbetalningen göras.

Partiellt uttag före avtalad pensionsålder förutsätter att den försäkrade, motsvarande den andel av pensionen som tas ut i förtid, när pensionen börjar betalas ut:

- inte förvärvsarbetar (förvärvsarbete mindre än åtta timmar per vecka anses dock som att inte arbeta alls)
- inte står till arbetsmarknadens förfogande (att stå till arbetsmarknadens förfogande för mindre än åtta timmar i veckan anses dock som att inte stå till arbetsmarknadens förfogande alls).

Detta innebär att den som till exempel tar ut 25 procent av pensionen i förtid, när pensionen börjar betalas ut, inte ska arbeta eller stå till arbetsmarknadens förfogande för 25 procent av arbetstiden.

Den försäkrade får inte heller uppbära eller ha ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa. Vid partiell sjukersättning kan dock förtida uttag som mest görs av en andel som motsvarar den som inte beviljats sjukersättning. Den som beviljats 75 procent sjukersättning kan till exempel som mest ta ut 25 procent av ålderspensionen.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att ovanstående förutsättningar uppfylls.

Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före det första uttaget. Vid arbete mindre än åtta timmar per vecka anses dock den försäkrade vara helt pensionerad.

Avvikelse

Partiellt uttag kan inte göras före 65 år då avtalad pensionsålder är lägre än 65 år.

Uppehåll i utbetalningen

Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen till valfri tidpunkt. Uppehållet måste gälla hela den förmånsbestämda ålderspension som betalas ut från aktuell försäkring.

Avvikelse

Uppehåll i utbetalningen kan inte göras före 65 år då avtalad pensionsålder är lägre än 65 år.

Hälsoprövning

Ändringarna görs utan hälsoprövning.

Engångsutbetalning av små pensionsbelopp (återköp)

Återköp innebär att försäkringens hela värde betalas ut som ett engångsbelopp före den avtalade försäkringstidens slut. Alecta har, vid utbetalning av pension, rätt att bestämma att pensionen ska betalas ut som ett engångsbelopp (återköp) om återköpsvärdet understiger 30 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Något hinder för återköp får dock inte finnas i inkomstskattelagen (1999:1229). Storleken på återköpsbeloppet motsvarar försäkringens kapitalvärde. Återköpsvärdet baseras på framtida pensionsutbetalningar omräknade till deras värde vid tidpunkten för utbetalning. Försäkringstagare, försäkrade och förmånstagare saknar rätt till återköp av försäkringen.

Hur och när ändringar ska begäras

Den försäkrade ska begära de ovanstående ändringarna hos Alecta. Ändringarna ska begäras skriftligen eller genom inloggning på Alectas webbplats, på det sätt som Alecta anvisar vid var tid för respektive slag av ändring.

Ändringarna kan begäras tidigast sex månader före och senast under månaden närmast före påbörjat pensionsuttag.

Den försäkrade har dock rätt att under utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i pensionsutbetalningen och/eller förlänga utbetalningstiden.

Uppehåll i pensionsutbetalningen och förlängd utbetalningstid kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då ändringen ska träda i kraft. Uppehåll i och förlängning av utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder i kraft. Den försäkrade har även rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Sådan ändring kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då den ska träda i kraft.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om förlängd utbetalningstid till och med månaden före den månad då den träder ikraft, men inte därefter. Den försäkrade kan dock, innan den sista pensionsutbetalningen gjorts, begära ytterligare förlängning av utbetalningstiden. Sådan ändring kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då den ska träda ikraft.

5.9 Överskott

Förmånsbestämd ålderspension ger rätt till överskott vilket innebär att den kan räknas upp både med fribrevsuppräkning och pensionstillägg enligt punkt 12, *Överskott till försäkrade och försäkringstagare*.

5.10 Premie för ålderspension

Premien för ålderspensionen bestäms individuellt för varje försäkrad enligt punkt 11, *Premier och premiebetalning*.

6. Ursprunglig ITPK

6.1 Inledning

Detta avsnitt omfattar ålderspension i form av ITPK enligt punkt 6.2 i ITP-planen enligt dess lydelse före den 25 april 2006, så kallad ursprunglig ITPK. Pensionen kan ha tjänats in genom premiebetalning som längst till och med juni 2007. För ITPK som tjänats in genom premiebetalning efter juni 2007 gäller andra försäkringsvillkor.

6.2 Pensionens storlek

Varje tillgodoräknad premie motsvarar ett pensionsbelopp. Pensionens storlek är lika med summan av dessa pensionsbelopp.

6.3 Pensionens utbetalningstid

Pensionen betalas ut från och med den månad då den försäkrade fyller 65 år. Utbetalningen fortsätter till dess att den försäkrade fått pensionen i fem år eller dessförinnan dör. Den försäkrade har rätt att ta ut pensionen före eller efter 65 år samt att ändra utbetalningens längd och göra partiellt uttag. Den försäkrade kan också göra uppehåll i utbetalningen. Reglerna för respektive ändring framgår av punkt 6.5, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar*.

6.4 Flytträtt

Den försäkrade kan när som helst begära flytt av försäkringens värde till en annan av kollektivavtalsparterna godkänd försäkringsgivare och försäkringsprodukt. Flytt måste alltid gälla hela värdet av en försäkring, endast en del av en försäkring kan inte flyttas. En förutsättning för flytträtt är att den är tillåten enligt vid varje tidpunkt gällande bestämmelser i ITP-planen och de regler som i övrigt är bestämda av kollektivavtalsparterna, till exempel genom beslut i ITP-nämnden. En ytterligare förutsättning är att flytten är tillåten enligt svensk lag. Tills vidare gäller enligt beslut i ITP-nämnden, att flytt inte kan göras av en försäkring där pensionsutbetalning har påbörjats. Den försäkrade begär flytt på avtalat.se och kan där också få en preliminär uppgift om värdet på den flyttbara försäkringen.

Den försäkrade kan flytta försäkringens värde från ursprunglig ITPK till en annan försäkringsprodukt hos Alecta. Flytt kan även ske från Alecta till annan försäkringsgivare, vilket innebär att försäkringen i Alecta upphör, mot att Alecta betalar ut försäkringens värde till en annan försäkringsgivare. Alecta har inget ansvar för försäkringens utformning hos annan försäkringsgivare. Försäkringen i form av ursprunglig ITPK upphör vid det

närmaste efterföljande månadsskifte som inträffar en månad efter det att flyttanmälan mottagits av Collectum via avtalat.se.

Alecta överför kapitalet till den mottagande försäkringsgivaren inom åtta bankdagar efter att den ursprungliga ITPK-försäkringen i Alecta har upphört. Skulle Alectas handläggning av överföringen dröja längre, betalar Alecta räntekompensation för den del av handläggningstiden som överstiger åtta bankdagar. Räntesatsen för räntekompensation följer Riksbankens referensränta, dock minst noll procent, plus åtta procentenheter.

Det flyttbara kapitalet är lika med kapitalvärdet av den garanterade försäkringsförmånen vid flyttidpunkten plus eventuell räntekompensation för Alectas handläggningstid.

Alecta tar inte ut någon avgift för flytten.

Försäkrad, som tar tjänst inom EU-administrationen kan ha rätt att överföra värdet av sina pensionsrättigheter till EU:s pensionssystem, se punkt 1.13, *Flytträtt*.

6.5 Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar

Pensionen betalas ut månadsvis i efterskott. Om den försäkrade inte begär annat betalas pensionen ut från avtalad pensionsålder, 65 år.

Avvikelse

För försäkrad som har rätt till sjukpension enligt punkt 8, *Sjukpension*, vid avtalad pensionsålder för förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*, gäller istället att pensionen betalas ut från 67 år om den försäkrade inte begär något annat.

Varje utbetalning förutsätter att den försäkrade lever. Om den försäkrade dör före pensionsåldern kommer ingen pension att betalas ut. Om den försäkrade dör när utbetalningen påbörjats upphör rätten till pension senast månaden efter dödsfallet.

Den försäkrade kan ändra villkoren för pensionsutbetalning jämfört med de från början avtalade genom förtida eller uppskjutet uttag, ändrad utbetalningstid och/eller partiellt uttag. Den försäkrade kan också göra uppehåll i pensionsutbetalningen. Reglerna för respektive ändring framgår nedan.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran fram till och med månaden närmast före påbörjat pensionsuttag, men inte därefter. Försäkrad kan alltså inte ändra

eller ångra uttag av pension, eller del av pension, som har börjat betalas ut. Den försäkrade har dock rätt att under utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen förlänga utbetalningstiden och göra uppehåll i pensionsutbetalningen.

Pensionen betalas ut till det bankkonto som den försäkrade anger, eller på annat sätt som överenskommits med den försäkrade.

Vid försenad utbetalning, det vill säga när utbetalningen görs senare än när rätten till den inträdde, betalar Alecta ränta. Räntesatsen återspeglar det allmänna ränteläget och följer den av Riksbanken fastställda referensräntan. Ränta utbetalas dock inte om den är mindre än 0,1 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Alecta har rätt att ändra reglerna för ränteberäkning.

Återbetalning

Försäkrad som fått pension med för högt belopp eller som fått pension för tid då rätt till pension inte funnits är skyldig att återbetala det felaktigt utbetalda beloppet.

Förtida uttag

Försäkrad har rätt att ta ut ålderspensionen i förtid, dock tidigast från och med månaden efter det att han fyllt 55 år.

Vid helt förtida uttag tidigast från och med månaden efter den månad då den försäkrade fyller 62 år beviljas den försäkrade kollektiv slutbetalning enligt punkt 10, *Kollektiv slutbetalning*, under förutsättning att intjänande av ITP 2 pågår till och med månaden före den månad då pensionsutbetalningen påbörjas. Förtida uttag förutsätter då att den försäkrade avgår ur tjänst i pensioneringssyfte.

Med avgång i pensioneringssyfte menas att den försäkrade fram till avtalad pensionsålder

- helt slutar att förvärvsarbeta eller i vart fall förvärvsarbetar mindre än åtta timmar per vecka
- inte har för avsikt att förvärvsarbeta framöver eller i vart fall inte har för avsikt att förvärvsarbeta åtta timmar i veckan eller mer
- inte får eller har ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa
- inte står till arbetsmarknadens förfogande eller i vart fall inte gör det för åtta timmar i veckan eller mer.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att pensioneringssyfte föreligger.

Vid helt förtida uttag när intjänande av ITP 2 inte pågår eller då intjänande av ITP 2 pågår men förtida uttag görs senast den månad då den försäkrade fyller 62 år förutsätter förtida uttag att den försäkrade när pensionen börjar betalas ut:

- inte förvärvsarbetar alls eller förvärvsarbetar mindre än åtta timmar per vecka

- inte får eller har ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa
- inte står till arbetsmarknadens förfogande eller i vart fall inte gör det för åtta timmar i veckan eller mer.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att ovanstående förutsättningar uppfylls.

Förtida uttag kan inte ske under tid då den försäkrade har rätt till premiebefrielse enligt punkt 9, *Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga*. Dock kan uttag göras av en andel som motsvarar den som inte beviljats sjukersättning då den försäkrade har partiell sjukersättning, se *Partiellt uttag*.

Uppskjutet uttag

Försäkrad har rätt att senarelägga utbetalningen av pensionen. Någon borte gräns för uttaget finns inte.

Ändrad utbetalningstid

Om den försäkrade inte begär något annat betalas pensionen ut från 65 år och i 60 månader (fem år). Den försäkrade kan dock begära att pensionen betalas ut under en valfri begränsad tid uttryckt i hela månader, dock minst 24 månader (två år), eller som en livslång pension.

Om den försäkrade inte begär ändrad utbetalningstid upphör pensionen från och med den månad då den försäkrade fyller 70 år. Om den försäkrade begärt utbetalning under annan begränsad tid än i 60 månader från 65 år upphör pensionen vid den tidpunkt som avtalats mellan Alecta och den försäkrade.

Om ett eller flera uppehåll i utbetalningen görs, se nedan, flyttas dock tidpunkten för pensionens upphörande fram med lika många månader som uppehållet görs.

Den försäkrade kan när som helst förlänga utbetalningstiden till valfri tidpunkt. Förkortad utbetalningstid måste begäras senast månaden före den månad då den första pensionsutbetalningen görs. Utbetalningstiden kan inte förkortas efter att utbetalningen påbörjats.

Partiellt uttag

Den försäkrade har rätt att endast ta ut en del av pensionen och/eller begära att ändringar enligt ovan endast ska gälla en del av pensionen. Pensionen kan delas upp i maximalt tre uttagsandelar och minsta uttagsandel är tio procent.

Uttagsproportionerna måste rymmas inom de regler som vid var tidpunkt beslutats av ITP-nämnden.

Uppehåll i utbetalningen kan endast göras av hela utbetalningen från en försäkring. Partiellt uppehåll av en pågående utbetalning kan alltså inte göras, men om partiellt uttag pågår kan uppehåll i hela den pågående utbetalningen göras.

Partiellt uttag före avtalad pensionsålder förutsätter att den försäkrade, motsvarande den andel av pensionen som tas ut i förtid, när pensionen börjar betalas ut:

- inte förvärvsarbetar (förvärvsarbete mindre än åtta timmar per vecka anses dock som att inte arbeta alls)
- inte står till arbetsmarknadens förfogande (att stå till arbetsmarknadens förfogande mindre än åtta timmar i veckan anses dock som att inte stå till arbetsmarknadens förfogande alls).

Detta innebär att den som till exempel tar ut 25 procent av pensionen i förtid, när pensionen börjar betalas ut, inte ska arbeta eller stå till arbetsmarknadens förfogande för 25 procent av arbetstiden.

Den försäkrade får inte heller uppbära eller ha ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa. Vid partiell sjukersättning kan dock förtida uttag som mest göras av en andel som motsvarar den som inte beviljats sjukersättning. Den som beviljats 75 procent sjukersättning kan till exempel som mest ta ut 25 procent av ålderspensionen.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att ovanstående förutsättningar uppfylls.

Vid stegvis nedtrappning av arbetstiden sker beräkning av tillåten uttagsandel utifrån den arbetstid som gällde före det första uttaget. Vid arbete mindre än åtta timmar per vecka anses dock den försäkrade vara helt pensionerad.

Uppehåll i utbetalningen

Den försäkrade kan vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i utbetalningen till valfri tidpunkt. Uppehållet måste gälla hela den ursprungliga ITPK som betalas ut från aktuell försäkring.

Hälsoprövning

Ändringarna görs utan hälsoprövning.

Engångsutbetalning av små pensionsbelopp (återköp)

Återköp innebär att försäkringens hela värde betalas ut som ett engångsbelopp före den avtalade försäkringstidens slut. Alecta har, vid utbetalning av pension, rätt att bestämma att pensionen ska betalas ut som ett engångsbelopp (återköp) om återköpsvärdet understiger 30 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Något hinder för återköp får dock inte finnas i inkomstskattelagen (1999:1229). Storleken på återköpsbeloppet motsvarar försäkringens kapitalvärde. Återköpsvärdet baseras på framtida pensionsutbetalningar omräknade till deras värde vid tidpunkten för utbetalning. Försäkringstagare, försäkrade och förmånstagare saknar rätt till återköp av försäkringen.

Hur och när ändringar ska begäras

Den försäkrade ska begära de ovanstående ändringarna hos Alecta. Ändringarna ska begäras skriftligen eller genom inloggning på Alectas webbplats, på det sätt som Alecta anvisar vid var tid för respektive slag av ändring.

Ändringarna kan begäras tidigast sex månader före och senast under månaden närmast före påbörjat pensionsuttag.

Den försäkrade har dock rätt att under utbetalningstiden vid ett eller flera tillfällen göra uppehåll i pensionsutbetalningen och/eller förlänga utbetalningstiden.

Uppehåll i pensionsutbetalningen och förlängd utbetalningstid kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då ändringen ska träda ikraft. Uppehåll i och förlängning av utbetalningen från en försäkring kan endast begäras för en period åt gången.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om uppehåll i pensionsutbetalningen till och med månaden närmast före den månad då det träder ikraft. Den försäkrade har även rätt att ändra den tidpunkt då utbetalningen ska återupptas efter ett uppehåll. Sådan ändring kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då den ska träda i kraft.

Den försäkrade kan ångra eller ändra sin begäran om förlängd utbetalningstid till och med månaden närmast före den månad då den träder i kraft, men inte därefter. Den försäkrade kan dock, innan den sista pensionsutbetalningen gjorts, begära ytterligare förlängning av utbetalningstiden. Sådan ändring kan begäras tidigast sex månader före och senast månaden närmast före den månad då den ska träda i kraft.

6.6 Överskott

Ursprunglig ITPK ger rätt till överskott vilket innebär att den kan räknas upp med pensionstillägg enligt punkt 12, *Överskott till försäkrade och försäkringstagare*.

7. Familjepension

7.1 Inledning

Förmånsbestämd familjepension är reglerad i ITP-planens avdelning 2, punkt 9. Att pensionen är förmånsbestämd innebär att storleken på familjepensionen är bestämd i försäkringsavtalet och att premien bestäms utifrån försäkringstekniska antaganden. Familjepensionen tecknas som en sparförsäkring. Premien för förmånsbestämd familjepension bestäms individuellt för varje försäkrad.

Familjepension tjänas in under tid då den försäkrade omfattas av ITP 2 och har en pensionsmedförande lön över 7,5 inkomstbasbelopp. Intjänande kan ske tidigast från och med månaden efter den under vilken den försäkrade fyller 28 år och till och med månaden då premiebetalningen upphör eller som längst till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*. Eventuell rätt till intjänad pension kvarstår även efter att den försäkrade har uppnått pensionsåldern.

Familjepension enligt dessa villkor betalas ut efter den försäkrades död till efterlevande make och arvsberättigade barn som inte fyllt 20 år. Se punkt 7.3, *Förmånstagare*.

7.2 Rätt till familjepension och utbetalningstid

Rätt till familjepension gäller från och med månaden efter den då den försäkrade dör.

För efterlevande make upphör rätten till familjepension från och med månaden efter den då denne dör eller gifter om sig. Om det nya äktenskapet ingås efter det att den efterlevande fyllt 60 år kvarstår dock rätten till familjepension.

Om det nya äktenskapet senare upplöses så kan, efter särskild prövning, den efterlevande maken återfå sin rätt till familjepension helt eller delvis. Vid prövningen tas hänsyn till ekonomiska förmåner som den efterlevande maken fått efter det senaste äktenskapet.

Den försäkrade kan i samband med äktenskapsskillnad, dock senast inom ett år från det att skilsmässan vunnit laga kraft, begära att den fränskilda maken helt eller delvis kvarstår som förmånstagare till den del av familjepensionen som är intjänad under den tid äktenskapet varat, så kallad spjälkad pension. Denna pension upphör om den fränskilda maken gifter om sig, oavsett ålder vid giftermålet. Spjälkningen är oåterkallelig vilket innebär att den försäkrade inte kan annullera spjälkningen utan den fränskilde makens godkännande.

För efterlevande barn upphör rätten till familjepension från och med månaden efter den då barnet dör eller fyller 20 år. Om barnet vid den åldern, på grund av sjukdom eller olycksfall, är fullständigt och varaktigt oförmöget till arbete, fortsätter dock rätten till familjepension att gälla så länge arbetsförmågan består och sjuk- eller aktivitetsersättning utbetalas från Försäkringskassan. Barn som föds efter att den försäkrade dött har rätt till familjepension från månaden efter födelsen.

Sambo har inte rätt till familjepension.

Efterlevande make respektive barn har inte rätt att avstå försäkringsbeloppet. Däremot har fränskild make rätt att avstå från spjälkad pension. Beloppet fördelas då mellan eventuell make och barn under 20 år enligt ordinarie fördelning, se punkt 7.7, *Familjepensionens utbetalningsbelopp*.

7.3 Förmånstagare

Förmånstagare är den som försäkringsbelopp ska utbetalas till.

Familjepension utbetalas till make och barn under 20 år. Annan person kan inte sättas in som förmånstagare enligt förordnande.

I dessa villkor gäller att med make jämställs registrerad partner enligt lag (1994:1117) om registrerat partnerskap. Registrerat partnerskap är att jämställa med äktenskap. Med make menas både efterlevande man och kvinna.

Make respektive registrerad partner är förmånstagare till dess att dom om äktenskapsskillnad respektive upplösning av registrerat partnerskap vunnit laga kraft.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning.

7.4 Begränsningar av rätten till familjepension

Oavsett vad som sagts ovan gäller följande begränsningar i rätten till familjepension:

- Efterlevande make har inte rätt till familjepension om denne gift sig med den försäkrade efter det att den försäkrade fyllt 60 år eller när den försäkrades arbetsförmåga är varaktigt nedsatt med minst 50 procent. Om äktenskapet varat i mer än fem år eller om gemensamt barn finns, har dock den efterlevande maken rätt till familjepension.

- Efterlevande make har inte rätt till familjepension om denne gift sig med den försäkrade då den försäkrade lider av sjukdom, som inom sex månader efter giftermålet leder till den försäkrades död. Finns gemensamt barn eller det kan antas att den försäkrade vid giftermålet inte hade vetskap om sjukdomens livshotande art, har dock den efterlevande maken rätt till familjepension.
- Barn har inte rätt till familjepension om barnet adopterats av den försäkrade efter det att den försäkrade fyllt 60 år eller när den försäkrades arbetsförmåga är varaktigt nedsatt med minst 50 procent. Om adoptionen skett mer än fem år före den försäkrades död eller avser makens barn, har dock barnet rätt till familjepension.
- Barn har inte rätt till familjepension om barnet adopterats av den försäkrade då den försäkrade lider av sjukdom, som inom sex månader efter adoptionen leder till den försäkrades död. Om adoptionen avser makens barn eller det kan antas att den försäkrade vid adoptionen inte hade vetskap om sjukdomens livshotande art, har dock barnet rätt till familjepension.

Alecta kan efter prövning besluta om att betala ut familjepension till efterlevande make och barn även vid ovanstående begränsningar. Vid denna prövning tas bland annat hänsyn till om äktenskapet har föregåtts av ett sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden och längden på detta sammanboende.

7.5 Familjepensionens grundbelopp, huvudregel

Storleken på den familjepension som ska betalas ut beräknas utifrån ett grundbelopp. Familjepensionens grundbelopp beräknas på den del av den pensionsmedförande lönen som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

Familjepensionen beräknas utifrån den högsta pensionsmedförande lön som gällde inom tre månader före dödsfallet och med de basbelopp och basbeloppsgränser som gällde månaden innan dödsfallet. Detta gäller även då lönesänkning skett i samband med byte av arbetsgivare. Vid dödsfall under tid med korttidsarbete enligt lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ska dock familjepensionen beräknas på den pensionsmedförande lön som gällde månaden närmast före korttidsarbetet.

Grundbeloppet beräknas som följande procenttal av den pensionsmedförande lönen:

Lönedel	Grundbelopp
7,5–20 inkomstbasbelopp	32,5 %
20–30 inkomstbasbelopp	16,25 %

Med inkomstbasbelopp avses här inkomstbasbeloppet för det år då förmånstagaren först får rätt till familjepension. Om rätten till familjepension uppstår i januari

avses dock föregående års inkomstbasbelopp. Hade den försäkrade vid dödsfallet rätt till premiefrielse eller ålderspension är det dock den pensionsgrundande lön och de basbelopp och basbeloppsgränser som gällde månaden innan premiefrielsen/ålderspensionen som familjepensionen beräknas på. Även eventuellt pensionstillägg beräknas då med hänsyn till premiefrielsen/ålderspensionen, se 12.5, *Metoder för fördelning av överskott*.

Ovanstående förutsätter att premier betalas fram till den försäkrades dödsfall eller som längst till avtalad pensionsålder enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*, och att den försäkrade uppnår den tjänstetid som krävs för oreducerad pension, se punkt 3, *Pensionsgrundande tjänstetid*. Uppnås inte detta tjänstetidskrav reduceras pensionen.

Avstående

Den försäkrade har rätt att avstå från sitt fortsatta framtida intjänande av familjepension. Premien för familjepension används då istället till en förstärkt ITPK. Den familjepension som vid avståendet redan är intjänad, kvarstår i försäkringen, se punkt 7.9, *Rätt till intjänad pension*.

Ett avstående gäller från och med kalendermånaden efter den månad då den försäkrades begäran om avstående mottagits och godkänts av Collectum. Avståendet görs på avtalat.se.

Ett avstående från fortsatt intjänande av familjepension är oåterkalleligt och gäller samtliga framtida anställningar med ITP.

7.6 Familjepensionens grundbelopp vid lönesänkning

Vid sänkning av den pensionsmedförande lönen kan familjepensionens grundbelopp beräknas på annat sätt än vad som anges ovan, så att en lönesänkingsförmån hänförlig till den bortfallande lönedelen läggs till pensionen (grundbeloppet). Förutsättningen för att en lönesänkingsförmån i familjepension ska kunna tillgodoräknas är att lönesänkningen har föranlett en lönesänkingsförmån i ålderspension enligt reglerna i punkt 5.4, *Pensionens storlek vid lönesänkning*. En lönesänkingsförmån beräknas i så fall enligt Alectas tillämpningsregler och utgör en viss andel av den familjepension som redan har tjänats in vid tidpunkten för lönesänkningen. Detta ger en högre pension än vid beräkning enligt huvudregeln.

Lönesänkingsförmånen minskas successivt vid senare löneökningar, men inte annars. Effekten av denna successiva minskning är att om senare löneökningar gör att familjepensionens grundbelopp uppgår till minst det belopp som gällde före lönesänkningen så finns det inte längre kvar någon lönesänkingsförmån.

7.7 Familjepensionens utbetalningsbelopp

Den sammanlagda familjepension som betalas ut för varje kalendermånad beror på vilka förmånstagare som finns vid månadens ingång.

Familjepension utges med nedan angivna procenttal av grundbeloppet:

Förmånstagarna är:	Pensionen betalas sammanlagt ut med följande procent av grundbeloppet:
efterlevande make utan barn	100 %
efterlevande make och ett barn	130 %
efterlevande make och två barn	150 %
efterlevande make och fler än två barn	150 % +10 % för varje barn utöver två

Förmånstagarna är:	Pensionen betalas sammanlagt ut med följande procent av grundbeloppet:
ett barn	75 %
två barn	110 %
tre barn	135 %
fyra barn	150 %
fler än fyra barn	150 % +10 % för varje barn utöver fyra

Av den familjepension som betalas ut till make och barn gemensamt, får den efterlevande maken 75 procent av grundbeloppet och barnen får den resterande delen. Barn delar lika på det belopp som de får gemensamt.

7.8 Efterskydd

Efterskydd gäller om den försäkrade dör under de tre kalendermånaderna närmast efter den då den tidigare anställningen upphörde.

Efterskyddet gäller också då försäkringsskyddet upphört på grund av att försäkringsavtalet är uppsagt och uppsägningen har trätt i kraft.

Detsamma gäller om den försäkrade blir arbetsoförmögen under dessa tre månader, karenstiden för premiebefrielse uppnås och den försäkrade vid dödsfallet fortfarande är arbetsoförmögen.

Dock gäller inget efterskydd i samband med att den försäkrade avstått från fortsatt intjänande av familjepension enligt punkt 7.5, *Familjepensionens grundbelopp, huvudregel*.

7.9 Rätt till intjänad pension

Om den försäkrade slutar sin anställning före pensionsåldern eller om pensioneringsavtalet upphör att gälla eller av annat skäl inte längre gäller för den anställda, ändras försäkringen till att motsvara pension som redan är intjänad. Detta innebär fortsatt försäkring med nedsett belopp.

Intjänad pension motsvarar det försäkringsbelopp som hittills tjänats in genom inbetalda premier och genom fördelning av överskott. Denna månadspension är garanterad. Om intjänad pension är högre än pensionen beräknad enligt punkt 7.5, eller i förekommande fall, enligt punkt 7.6 är det den intjänade högre pensionen som tillgodoräknas den försäkrade.

7.10 Handlingar som krävs för att få familjepension

Dödsfallsintyg och släktutredning krävs för att kunna bedöma rätten till ersättning. Handlingarna ska skickas in utan kostnad för Alecta.

7.11 Utbetalning av pension och efterlevandes rätt att göra ändringar

Förmånstagare har inte rätt att välja utbetalningstid eller senarelägga utbetalningen av familjepensionen. Det går inte heller att göra uppehåll i pågående utbetalning.

Familjepensionen betalas ut månadsvis i efterskott. Pensionen betalas ut till det bankkonto som förmånstagaren anger, eller på annat sätt som överenskommits. Vid försenad utbetalning, det vill säga när utbetalningen görs senare än när rätten till den inträdde, betalar Alecta ränta. Räntesatsen återspeglar det allmänna ränteläget och följer den av Riksbanken fastställda referensräntan. Ränta utbetalas dock inte om den är mindre än 0,1 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Alecta har rätt att ändra reglerna för ränteberäkning.

Återbetalning

Förmånstagare, som fått familjepension med för högt belopp eller för tid då rätt till pension inte fanns, är skyldig att återbetala det felaktigt utbetalda beloppet.

Engångsutbetalning av små pensionsbelopp (återköp)

Återköp innebär att försäkringens hela värde betalas ut som ett engångsbelopp före den avtalade försäkringstidens slut. Alecta har, vid utbetalning av pension, rätt att bestämma att pensionen ska betalas ut som ett engångsbelopp (återköp) om återköpsvärdet understiger 30 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Något hinder för återköp får dock inte finnas i inkomstskattelagen (1999:1229). Storleken på återköpsbeloppet motsvarar försäkringens kapitalvärde. Återköpsvärdet baseras på framtida pensionsutbetalningar omräknade till deras värde vid tidpunkten för utbetalning.

Återköp ska avse samtliga förmånstagare. Försäkringsstagare, försäkrade och förmånstagare har ingen rätt till återköp av försäkringen.

7.12 Överskott

Försäkringen ger rätt till överskott vilket innebär att den kan räknas upp både med fribrevsuppräknings och pensionstillägg enligt punkt 12, *Överskott till försäkrade och försäkringstagare*.

7.13 Premie för familjepension

Premien för familjepension bestäms individuellt för varje försäkrad enligt punkt 11, *Premier och premiebetalning*.

8. Sjukpension

8.1 Inledning

Förmånsbestämd sjukpension regleras i ITP-planens avdelning 2, punkt 8. Att pensionen är förmånsbestämd innebär att storleken på sjukpensionen är bestämd i försäkringsavtalet. Sjukpensionen i ITP 2 kompletterar socialförsäkringen genom ett tillägg till ersättningen från Försäkringskassan. Sjukpensionen täcker en del av inkomstförlusten vid nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall. Det krävs att ersättning från Försäkringskassan utbetalas och att karenstiden är uppnådd för att sjukpension ska beviljas, se punkterna 8.2 och 8.3.

Den försäkrade omfattas av sjukpension under tid då han omfattas av ITP 2, dock som längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 67 år.

Försäkringsskyddet upphör att gälla då premiebetalningen upphör eller senast månaden innan den då utbetalning av ålderspension enligt ITP påbörjas. För försäkrad som omfattas av sjukpension efter att uttag av ålderspension enligt ITP påbörjats gäller dock försäkringsskyddet som längst till och med månaden före den då den försäkrade fyller 67 år.

8.2 Krav på arbetsförmåga

Den försäkrade har rätt till sjukpension om den försäkrade är arbetsförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och båda nedanstående villkor är uppfyllda:

- Arbetsförmågan uppgår till minst 25 procent. Minsningen av arbetsförmågan beräknas utifrån den arbetstid som gällde i den anställning som försäkringen grundas på. För partiellt arbetsför försäkrad som enligt punkt 1.10, *Hälsoprövning*, beviljats försäkring på en lägre arbetstid än den som gäller för anställningen, finns rätt till sjukpension endast om arbetsförmågan utökas med minst 25 procent av den försäkrade arbetstiden jämfört med arbetsförmågan vid inträdet i försäkringen.
- Den försäkrade får ersättning från Försäkringskassan i form av sjukpenning*, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning.

* Med sjukpenning likställs även förebyggande sjukpenning som utbetalats med i genomsnitt 25 procent eller mer under en månad.

Försäkrad som inte längre är arbetsförmögen ska snarast meddela Alecta detta. Rätten till sjukpension upphör då arbetsförmågan upphör eller då rätt till ersättning från Försäkringskassan inte längre finns.

8.3 Karenstid

Rätt till sjukpension gäller från och med dagen efter att karenstiden uppnåtts vilket innebär att arbetsförmågan ska ha varat i mer än 90 kalenderdagar i följd eller i mer än sammanlagt 105 kalenderdagar under den senaste tolv månadersperioden.

Ett nytt insjuknande inom fem kalenderdagar från föregående sjukperiod betraktas som en direkt fortsättning på den tidigare sjukperioden.

Uppnås karenstiden under tid då sjuk- eller aktivitetsersättning betalas ut, gäller rätt till sjukpension från och med månaden efter den dag då karenstiden är uppnådd.

Vid karenstidsberäkning medräknas alla sjukdagar inom tolv månader närmast före det senaste datumet för insjuknande. Som karenstid får endast räknas tid efter det att försäkringen börjat gälla för den försäkrade. Sjukdagar från tidigare arbetsgivare tas normalt inte med i beräkningen då byte av premiebetalande arbetsgivare skett under tid för karenstidsberäkning.

För försäkrad som får sjuk- eller aktivitetsersättning utan föregående sjukskrivning kan Alecta besluta om att kortare karenstid ska gälla.

8.4 Rätt till sjukpension

Rätten till sjukpension gäller från och med dagen eller månaden efter det att karenstiden är uppnådd, se punkt 8.3, *Karenstid*. Sjukpension utbetalas inte under tid då den försäkrade har rätt till lagstadgad sjuklön.

Rätten till sjukpension gäller som längst till dess att villkoren i 8.2 och 8.3 inte längre är uppfyllda eller till dess den försäkrade dessförinnan dör, dock som längst till ingången av den månad då den försäkrade fyller 67 år.

Om den försäkrade påbörjat uttag av ålderspension från ITP, har den försäkrade inte för samma tid rätt till sjukpension.

Om uttag av enbart en del av ålderspensionen har påbörjats, har den försäkrade dock rätt till sjukpension högst motsvarande den andel av försäkringen där uttag av ålderspension inte skett. Bedömningen av rätten till sjukpension ska göras utifrån den arbetstid som gällde efter uttaget av ålderspensionen.

Försäkrad som omfattas av sjukpension och uppnår rätten till sjukpension efter att uttag av ålderspension från ITP påbörjats har rätt till sjukpension för samma tid.

Uppnås rätten till sjukpension efter avtalad pensions-ålder för förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*, kvarstår rätten till sjukpension om uttag av ålderspension från ITP påbörjas efter att rätten till sjukpension uppnås.

Återbetalning

Den försäkrade är skyldig att snarast meddela Alecta om ersättning från Försäkringskassan på grund av arbetsoförmåga börjar betalas ut, ändras eller upphör. Den försäkrade ska även lämna uppgift till Alecta om andra förhållanden som kan påverka rätten till sjukpension.

Om den försäkrade får sjukpension med för högt belopp eller för tid då den försäkrade inte har rätt till sjukpension, är den försäkrade skyldig att återbetala den felaktigt utbetalda sjukpensionen. Får den försäkrade retroaktiv ersättning från socialförsäkringen, som innebär att sjukpensionen från Alecta utbetalats med för högt belopp, är den försäkrade skyldig att återbetala det för mycket utbetalda beloppet.

Alecta har rätt att ompröva beslut och ändra utbetalningen om nya omständigheter framkommer som inte var kända vid beslutet om sjukpension.

Särskild prövning

Alecta har rätt att för försäkrad som tillhör ITP 2, i särskilda fall pröva om rätt till sjukpension finns, då ersättning betalas ut från utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa.

Det krävs dock att det formella kravet är uppfyllt, det vill säga att arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall föreligger till minst 25 procent utifrån den arbetstid som ligger till grund för försäkringen. Denna nedsatta arbetsförmåga ska då kunna styrkas med läkarutlåtanden, journalutdrag och i övrigt relevanta fakta.

Graden av arbetsoförmåga ska bedömas efter den minskning i den försäkrades arbetsförmåga som sjukdomen eller olycksfallet med hänsyn till visade objektiva symptom kan anses ha orsakat. Vid bedömningen ska hänsyn tas inte enbart till den försäkrades vanliga arbete utan också till vilket normalt förekommande arbete som helst. Under skälig övergångstid, dock högst sex månader, sker bedömningen utifrån den försäkrades vanliga arbete.

I förekommande fall bedömer Alectas försäkringsläkare inkomna medicinska handlingar.

8.5 Ersättningstid

Under sjukpenningtid gäller att den försäkrade har rätt till sjukpension från och med dagen efter den då karenstiden är uppnådd till och med dag 360 i sjukfallet. Detta gäller både för lönedelar över och under tio prisbasbelopp och under förutsättning att dagberäknad ersättning utbetalas från Försäkringskassan.

Från dag 361 i sjukfallet utbetalas sjukpension endast på lönedel över tio prisbasbelopp under förutsättning att dagberäknad ersättning utbetalas från Försäkringskassan.

Under tid med sjuk- eller aktivitetsersättning gäller att sjukpension betalas ut så länge beslut om månadsberäknad sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan finns.

Om den försäkrade beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och beslutet om sjukersättning avser retroaktiv tid, beräknas sjukpensionen med hänsyn till sjukersättning från den faktiska tidpunkt som sjukpenning från Försäkringskassan har upphört att utbetalas. Om retroaktivt beviljad sjukersättning är högre än den sjukpenning som den försäkrade fått för samma tid och det medför en tilläggsutbetalning från Försäkringskassan, ska sjukpensionen ändras från samma tidpunkt som sjukersättningen gäller ifrån, det vill säga retroaktivt.

Sjukpensionen får dras in eller minskas på samma sätt som gäller för lagstadgad ersättning enligt vad som anges i 106 kap. 12 § och 16 § samt 107 kap. 6 § socialförsäkringsbalken (2010:110).

8.6 Sjukpensionens belopp

Under den tid då den försäkrade har rätt till sjukpension, beräknas sjukpensionen på den pensionsmedförande lön, de basbeloppsgränser och basbelopp som gällde månaden före den då rätt till premiebefrielse enligt punkt 9.4, *Ersättningstid*, inträder.

Sjukpensionen beräknas utifrån den högsta pensionsmedförande lön som gäller inom tre månader från sjukfallets start. Detta gäller även då lönesänkning skett i samband med byte av arbetsgivare.

Om löneavstående finns beräknas sjukpensionen på lönen efter avståendet, se punkt 2, *Pensionsmedförande lön*.

För försäkrad som insjuknar under tid med korttidsarbete enligt lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete ska sjukpensionen beräknas enligt särskilt regelverk beslutat av ITP-nämnden.

Avvikelse

För försäkrad som vid inträdet i ITP uppbar sjukersättning men som förvärvsarbetar enligt de särskilda reglerna i 37 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110), reduceras dock den pensionsmedförande lönen vid beräkning av sjukpensionen till att motsvara den del av lönen som inte sjukersättningsbeslut finns för.

När ersättning utbetalas enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) på grund av fullständig arbetsoförmåga utbetalas hel sjukpension med följande procenttal av den pensionsmedförande lönen.

Lön	Ersättning under sjukpenningtid	
	t o m sjukdag 360	fr o m sjukdag 361
< 10 prisbasbelopp	10 %	0 %
10 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %	65 %
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %	32,5 %

Lön	Ersättning vid sjuk-/ aktivitetsersättning*
< 7,5 prisbasbelopp	15 %
7,5 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %

* Dock inte om sjukpenning har utbetalats för samma tid.

Vid fullständig arbetsoförmåga betalas sjukpension ut med fullt belopp. Vid partiell arbetsoförmåga betalas sjukpension ut med så stor del av fullt belopp, som svarar mot graden av arbetsoförmåga i den anställning som försäkringen grundas på. Sjukpensionen kan betalas ut med 25, 50, 75 eller 100 procent av fullt belopp.

Det dagberäknade sjukpensionsbeloppet beräknas genom att månadsbeloppet delas med 30 dagar då rätt till sjukpension finns för del av månad.

När Försäkringskassan har fattat beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning ändras sjukpensionen från dagberäknad ersättning till månadsberäknad ersättning. Det innebär att samma belopp gäller för hela månaden.

Om ett pågående ersättningsbeslut med månadsberäknad ersättning för ITP:s sjukpension finns och den försäkrade får dagberäknad ersättning från Försäkringskassan ses utökningen av arbetsoförmågan som ett nytt sjukfall. Endast dagberäknade sjukdagar tas då med i karensberäkningen. Den lön, de basbelopp och de basbeloppsgränser som redan fastställts används för beräkningen av den tillkommande sjukpensionen, men endast för den del som sjukersättning inte redan utbetalas för. Grad av arbetsoförmåga fastställs utifrån den del som sjukersättningen inte kompenserar.

Utbetalningssamordning under sjukersättningstid

För försäkrad, som har fått sin sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan förklarad vilande enligt 36 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110), reduceras utbetalningen av sjukpensionen i motsvarande grad.

För försäkrad som har sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan, men som förvärvsarbetar enligt de särskilda reglerna i 37 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110), minskas sjukpensionen enligt regler beslutade av ITP-nämnden. När slutgiltigt beslut om inkomst fastställts kan sjukpensionen räknas om.

Sjukpensionen ska samordnas (minskas) med statlig egenlivränta som utbetalas vid sjukdom. Även när den försäkrade får ersättning på grund av ersättningsplikt som staten ansvarar för samordnas sjukpensionen på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp med denna ersättning.

Beslutar Försäkringskassan om arbetsskadelivränta enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) på grund av nedsatt arbetsförmåga och inte enbart på grund av inkomstförlust, och denna samordnas med sjukersättningen, minskas sjukpensionen på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp från den tidpunkt arbetsskadelivräntan gäller ifrån. Samordning görs utifrån den samordningsprocent som fastställts i beslutet om arbetsskadelivränta. Är samordningsprocenten 100 utbetalas normalt ingen sjukpension på lönedel upp till 7,5 prisbasbelopp. I de fall den försäkrade före beslutet om arbetsskadelivränta tjänade över 7,5 prisbasbelopp fastställer Försäkringskassan en bortfallsfaktor och reducerar livränteunderlaget. I dessa fall reducerar Alecta avdraget i motsvarande grad. Detta innebär att sjukpension utbetalas på lönedelar upp till 7,5 prisbasbelopp trots att samordningsprocenten är 100.

Understiger procentsatsen 100 utbetalas så stor del av sjukpensionens förmånsbelopp på lönedelar upp till 7,5 prisbasbelopp som utgör skillnaden mellan 100 och angiven procentsats.

Om arbetsskadelivränta utbetalas för retroaktiv tid då sjukpension redan har utbetalats, har Alecta rätt att återkräva för mycket utbetald pension.

Då reducering av livränteunderlaget har gjorts ska dock inte högre belopp återkrävas än vad som har utbetalats av Försäkringskassan med hänsyn till framräknad bortfallsfaktor.

Beviljar Försäkringskassan enbart arbetsskadelivränta ger detta inte rätt till sjukpension från Alecta.

8.7 Efterskydd

Sjukpensionen är en riskförsäkring. Det innebär att försäkringsskyddet avseende sjukpension enbart gäller under den tid då premiebetalning pågår. Sjukpensionsförsäkringen upphör om den försäkrade slutar sin anställning eller om pensioneringsavtalet upphör att gälla eller av annat skäl inte längre gäller för den anställde. Den försäkrade har då ingen rätt till ersättning.

För försäkrad som blir arbetsoförmögen senast inom tre kalendermånader efter det att den tidigare anställningen har upphört, och som fortsätter att oavbrutet vara arbetsoförmögen så att karenstiden för premiefrielse uppnås, fortsätter dock det tidigare försäkringsskyddet att gälla genom ett efterskydd. Den försäkrade får dock inte ha fyllt 67 år eller dessförinnan påbörjat

utbetalning av ålderspension från ITP eller genom en ny anställning omfattas av annan pensionsplan som innehåller en sjukpension som bedöms vara likvärdig med ITP. Efterskyddet gäller inte heller när försäkringen fått slutbetalning enligt punkt 10, *Kollektiv slutbetalning*.

Förtydligande

För försäkrad som omfattas av sjukpension efter att uttag av ålderspension från ITP påbörjats gäller efterskyddet som längst till 67 år.

8.8 Uppgifter och handlingar som krävs för att få sjukpension

Arbetsgivaren är skyldig att snarast möjligt sända en anmälan om arbetsoförmåga till Collectum om den försäkrade är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och denna arbetsoförmåga bedöms bli så långvarig att rätt till sjukpension enligt punkt 8.4, *Rätt till sjukpension*, kommer att uppstå. Anmälan ska göras på Collectums internetkontor eller på blankett. Anmälan kan också göras av den försäkrade på avtalat.se. Collectum vidarebefordrar ärendet till Alecta för handläggning.

Alecta tar in uppgift om sjukperioder från Försäkringskassan och kontrollerar att utbetalning av sjukpenning, rehabiliteringspenning eller sjuk- och aktivitetsersättning görs. Nedsatt arbetsförmåga ska på begäran kunna styrkas med läkarintyg.

Försäkrad som gör anspråk på sjukpension, ska utan kostnad för Alecta lämna de uppgifter och läkarutlåtanden om sjukdomen eller olycksfallet och den därmed följande arbetsoförmågan som Alecta begär.

Den försäkrade är skyldig att besöka en av Alecta anvisad läkare för undersökning och läkarutlåtande.

Har Alecta anvisat viss läkare för undersökning, betalar Alecta läkarens arvode för denna undersökning. Alecta betalar även den försäkrades eventuella resekostnader utanför bostadsorten, inom Sverige, för besöket hos läkaren. Begär Alecta ett särskilt läkarutlåtande eller andra särskilda handlingar för att den försäkrade ska kunna styrka sin rätt till sjukpension, betalar Alecta kostnaderna för dessa upp till det belopp som Alecta bestämmer.

8.9 Utbetalning av pension

Alecta betalar ut pensionen i efterskott. Utbetalning sker månadsvis så snart Alecta har fått uppgift om utbetalningsperiod från Försäkringskassan. Utbetalning sker till det bankkonto som den försäkrade anger eller på annat sätt som överenskommits med den försäkrade.

Vid försenad utbetalning, det vill säga när Alecta gör utbetalningen senare än när rätten till den inträdde, betalar Alecta ränta. Räntesatsen återspeglar det allmänna ränteläget och följer den av Riksbanken fastställda referensräntan. Ränta utbetalas dock inte om den är mindre än 0,1 procent av utbetalningsårets prisbasbelopp. Alecta har rätt att ändra reglerna för ränteberäkning.

8.10 Överskott

Sjukpension ger rätt till överskott vilket innebär att den kan räknas upp med pensionstillägg enligt punkt 12, *Överskott till försäkrade och försäkringstagare*.

8.11 Premie för sjukpension

Premien för sjukpension är kollektivt bestämd och utjämnad över gruppen av försäkrade, och beräknas för närvarande som en viss procentsats av den försäkrades pensionsmedförande lön inom olika löneintervall. Ytterligare principer för premiesättningen framgår av punkt 11, *Premier och premiebetalning*.

9. Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga

9.1 Inledning

Premiebefrielse innebär att Alecta, i stället för försäkringstagaren, betalar premien för försäkringen då den försäkrade är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall och villkoren enligt punkterna 9.2–9.3 är uppfyllda. Premiebefrielseförsäkring i Alecta gäller endast förmåner för vilka premien är avtalad att betalas fortlöpande varje månad. Premiebefrielse kan ges tidigast från och med månaden efter att den försäkrade fyllt 18 år.

Premiebefrielsen är fullständig oavsett graden av arbetsoförmåga och avser alltid hel månad.

Anmärkning

Om Alecta beslutar att proportionell premiebefrielse ska gälla, kommer redan inträffade försäkringsfall att även fortsättningsvis få fullständig premiebefrielse.

9.2 Krav på arbetsoförmåga

För rätt till premiebefrielse krävs att båda nedanstående krav på arbetsoförmåga är uppfyllda:

- Arbetsoförmågan uppgår till minst 25 procent. Nedläggningen av arbetsförmågan beräknas utifrån den arbetstid som gällde i den anställning som försäkringen grundas på. För partiellt arbetsför försäkrad som enligt punkt 1.10, *Hälsoprövning*, beviljats försäkring på en lägre arbetstid motsvarande den faktiska arbetsförmågan i anställningen, finns rätt till premiebefrielse endast om arbetsoförmågan utökas med minst 25 procent av den försäkrade arbetstiden jämfört med arbetsförmågan vid inträdet.
- Den försäkrade får ersättning från Försäkringskassan i form av sjukpenning*, rehabiliteringspenning, sjuk- eller aktivitetsersättning.

* Med sjukpenning likställs även förebyggande sjukpenning som utbetalats med i genomsnitt 25 procent eller mer under en månad.

Även beslut om enbart arbetsskadelivränta från Försäkringskassan, som enligt dessa villkor inte ger rätt till sjukpension, ger rätt till premiebefrielse.

9.3 Karenstid

Rätt till premiebefrielse ges först efter att karenstiden uppnåtts vilket innebär att arbetsoförmågan ska ha varat i mer än 90 kalenderdagar i följd eller i mer än sammanlagt 105 kalenderdagar under den senaste tolv månadersperioden.

Vid återfall i arbetsoförmåga ska den nya perioden ha varat i minst 30 dagar.

Som karenstid får endast räknas tid efter det att försäkringen börjat gälla för den försäkrade.

9.4 Ersättningstid

Försäkringen blir premiebefriad från och med månaden efter det att rätt till premiebefrielse har inträtt. Om rätten till premiebefrielse inträtt den första dagen i månaden blir dock försäkringen premiebefriad från och med samma månad.

Premiebefrielsen gäller så länge villkoren i punkt 9.2 är uppfyllda, dock som längst till och med månaden innan den då den försäkrade har rätt till ålderspension enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*. Om uttag av ålderspension enligt ITP påbörjas dessförinnan gäller premiebefrielsen till och med månaden innan uttaget.

Försäkrad som omfattas av premiebefrielseförsäkring och uppfyller villkoren i punkt 9.2 efter att uttag av ålderspension från ITP påbörjats och/eller avtalad pensionsålder för förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*, uppnåtts har dock rätt till premiebefrielse för samma tid.

Rätt till premiebefrielse för sjukpension gäller som längst till ingången av den månad då den försäkrade fyller 67 år.

Rätt till premiebefrielse för förmåner enligt punkt 15, *Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – ITP Utland*, gäller som längst till ingången av den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Dör den försäkrade före ovan angivna tidpunkter gäller premiebefrielsen till och med dödsfallsmånaden.

9.5 Ordinarie premiebefrielseförsäkring

Premiebefrielseförsäkring enligt dessa villkor gäller för följande förmåner inom ITP 2:

- A) I Alecta försäkrad förmånsbestämd ålderspension, sjukpension, familjepension och efterlevandepension samt sjukpension vid utlandstjänstgöring. Dessutom gäller premiebefrielse för premien för sjukpension, premiebefrielse och slutbetalning. Vid arbetsoförmåga premiebefrias samtliga dessa förmåner och premier enligt punkt 9.2–9.4.
- B) Förmånsbestämd ålderspension som registrerats hos PRI Pensionsgaranti.

C) ITPK-premier motsvarande ITP-planens normala nivå, i förekommande fall med tillägg för premien för avstådd familjepension enligt punkt 7.5, *Familjepensionens grundbelopp, huvudregel*.

D) Ålderspensionsavgifter enligt punkt C 3 i ITP-planen (ålderspension vid utlandstjänstgöring) som tecknats som en förhöjning av ITPK-premierna utöver c) och punkt 9.6.

Premiebefrielseförsäkring som tecknats enligt c) ovan gäller både för ITPK-premier i Alecta och för premier i andra bolag enligt den försäkrades senaste ITPK-val som registrerats av Collectum.

Premiebefrielseförsäkring i Alecta gäller inte för alternativ pensionslösning för försäkrad med lön över tio inkomstbasbelopp enligt punkt 5.2.2 och 9.3 i ITP-planens avdelning 2, eller motsvarande bestämmelser i andra liknande pensionsplaner. Om alternativ pensionslösning enligt punkt 5.2.2 och 9.3 i ITP-planens avdelning 2 är tecknad som en förhöjning av den av Collectum debiterade ITPK-premien enligt ovan, ingår premiebefrielseförsäkring förutsatt att arbetsgivaren avtalat med Collectum om detta.

Under den tid försäkringen är premiebefriad beräknas förmånerna enligt punkt 1.3 a, d, e och f på den pensionsmedförande lön, de basbelopp, de basbeloppsgränser och den pensionsålder som gällde månaden innan premiebefrielsen. Detta gäller även ITPK-premier enligt c) ovan. Under tid med korttidsarbete enligt lag (2013:948) om stöd vid korttidsarbete beräknas dock förmånerna på den pensionsmedförande lön som gällde månaden närmast före korttidsarbetet.

9.6 Premiebefrielseförsäkring för kompletterande ITPK-premier

För ITPK-premier utöver vad som angetts i c) ovan, så kallade kompletterande ITPK-premier, gäller följande:

Avtal om betalning av kompletterande ITPK-premier träffas mellan arbetsgivaren och Collectum och kan vara utformat på olika sätt. Om premiebefrielseförsäkring ingår, framgår detta av arbetsgivarens avtal med Collectum.

Högsta möjliga ersättning (högsta premiebelopp som Alecta betalar vid inträffad arbetsoförmåga) är tolv inkomstbasbelopp per år och försäkrad.

Premiebefrielseförsäkring som tecknats enligt ovan gäller både för kompletterande ITPK-premier i Alecta och för premier i andra bolag enligt den försäkrades senaste ITPK-val som registrerats av Collectum.

Under den tid försäkringen är premiebefriad beräknas försäkringen på den pensionsmedförande lön, de basbelopp, de basbeloppsgränser och den pensionsålder som gällde månaden innan premiebefrielsen.

För kompletterande ITPK-premier gäller dessutom att ersättningsbeloppet, vid kvarstående oavbruten ersättningsrätt, höjs vid varje årsskifte som inträffar efter det att rätten till premiebefrielse har inträtt. Höjningen motsvarar prisbasbeloppets förändring från närmast föregående år. En sänkning av prisbasbeloppet föranleder dock ingen sänkning av ersättningsbeloppet. En senare höjning av prisbasbeloppet beaktas då endast i den mån ersättningsbeloppet därigenom blir högre än det var före sänkningen av prisbasbeloppet.

9.7 Efterskydd

Rätten till premiebefrielse upphör att gälla om den försäkrade avslutar sin anställning före avtalad pensionsålder eller om pensioneringsavtalet upphör att gälla eller av annat skäl inte längre gäller.

För en försäkrad som blir arbetsoförmögen senast inom tre kalendermånader efter det att den tidigare anställningen har upphört, och fortsätter att oavbrutet vara arbetsoförmögen så att karenstiden för premiebefrielse uppnås, gäller det tidigare försäkringsskyddet genom ett efterskydd.

Den försäkrade får dock inte ha påbörjat utbetalning av ålderspension från ITP. För försäkrad som omfattas av premiebefrielseförsäkring efter att uttag av ålderspension från ITP påbörjats gäller dock efterskydd enligt ovan.

För försäkrad som omfattas av premiebefrielseförsäkring efter att rätt till ålderspension enligt 5.2, *Intjänandetid och utbetalningstid*, uppnåtts gäller efterskydd för premiebefrielse för sjukpension som längst till ingången av den månad då den försäkrade fyller 67 år.

Efterskydd för premier enligt punkt 15, *Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – ITP Utland*, gäller dock som längst till ingången av den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Rätt till efterskydd gäller inte försäkrad som genom en ny anställning omfattas av en ny pensionsplan som innehåller en försäkring som bedöms vara likvärdig med ITP eller som fått premiebefrielse för slutbetalning enligt punkt 10, *Kollektiv slutbetalning*.

Särskild prövning

För att upprätthålla det tidigare försäkringsskyddet genom premiefrielse, har Alecta rätt att, i särskilda fall, besluta om rätt till förlängt efterskydd även om ersättning inte utgått från Försäkringskassan inom de tre avtalade efterskyddsmånaderna.

Kravet på arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall till minst 25 procent av den arbetstid som gällde i den anställning som ligger till grund för försäkringen måste vara uppfyllt. Denna nedsatta arbetsoförmåga ska då kunna styrkas med läkarutlåtanden, journalutdrag och i övrigt relevanta fakta om varför ersättning från Försäkringskassan inte utbetalats.

I förekommande fall bedömer Alectas försäkringsläkare inkomna medicinska handlingar.

Alecta har rätt att även i andra fall göra särskild bedömning och därmed bevilja efterskydd.

9.8 Uppgifter och handlingar som krävs för att få premiefrielse

Arbetsgivaren, eller den försäkrade, är skyldig att snarast anmäla sådan arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall som kan ge rätt till premiefrielse.

De handlingar och övriga upplysningar som Alecta behöver för att kunna bedöma rätten till premiefrielse ska lämnas utan kostnad för Alecta. Anmälan görs till Collectum genom att en sjukanmälan skickas in, se punkt 8.8, *Uppgifter och handlingar som krävs för att få sjukpension*. För fastställandet av rätten till premiefrielse kan Alecta bestämma att den försäkrade ska genomgå undersökning av Alecta särskilt utsedd läkare.

Utöver vad som anges i denna punkt ska även villkoren i punkt 8.2–8.4 vara uppfyllda för rätt till premiefrielse.

10. Kollektiv slutbetalning

10.1 Inledning

Med kollektiv slutbetalning menas att det tidigare försäkringsskyddet för vissa ITP 2-förmåner kvarstår när den försäkrade före avtalad pensionsålder avgår ur tjänst i pensioneringssyfte, dock tidigast från månaden efter det att han fyllt 62 år. Denna förmån är ordnad som ett kollektivt försäkringsskydd i Alecta och kan ses som ett särskilt slag av premiebefrielseförsäkring, men benämns i dessa villkor som kollektiv slutbetalning.

10.2 Förmåner som omfattas av kollektiv slutbetalning

De förmåner som omfattas av kollektiv slutbetalning är

- förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5
- familjepension enligt punkt 7
- ITPK
- familjeskydd.

Kollektiv slutbetalning innebär att den försäkrade får behålla den förmånsbestämda ålderspension och familjepension som var tecknad i Alecta månaden närmast före den förtida pensionsavgången. Detta omfattar även ålderspension som vid tidpunkten för slutbetalning var finansierad i egen regi genom PRI-modellen. För ITPK innebär kollektiv slutbetalning att kapitalvärdet av återstående ITPK-premier betalas till Collectum som sedan förmedlar beloppet vidare enligt regelverket för senast gällande ITPK-val. Eventuellt familjeskydd kvarstår enligt den försäkrades tidigare gjorda val. Kostnaden för detta räknas av från beloppet som Collectum förmedlar för ITPK.

Begränsningar

Rätt till kollektiv slutbetalning finns inte för ITPK-premier enligt punkt 9.5 d, kompletterande ITPK premier enligt punkt 9.6 eller för eventuella kompletteringar av ITP-planens förmånsbestämda ålderspension och familjepension. Inte heller gäller kollektiv slutbetalning för fortsättningsförsäkring eller alternativ pensionslösning enligt punkt 5.2.2 och 9.3 i ITP-planens avdelning 2.

Kollektiv slutbetalning kan endast göras av förmåner där intjänande pågick fram till avgångstidpunkten, antingen genom premiebetalning, avsättning för ålderspension enligt PRI-modellen eller genom premiebefrielse.

10.3 Föresättningar för att kollektiv slutbetalning ska beviljas

Kollektiv slutbetalning sker för försäkrad som avgår ur tjänst i pensioneringssyfte tidigast från och med månaden efter det att den försäkrade fyllt 62 år. Med avgång i pensioneringssyfte menas att den försäkrade fram till avtalad pensionsålder

- helt slutar att förvärvsarbeta eller i vart fall förvärvsarbetar mindre än åtta timmar per vecka
- inte har för avsikt att förvärvsarbeta framöver eller i vart fall inte har för avsikt att förvärvsarbeta åtta timmar i veckan eller mer
- inte får eller har ansökt om sjukpenning, sjukersättning eller arbetsskadeersättning från Försäkringskassan eller utländsk motsvarighet till svensk försäkringskassa
- inte står till arbetsmarknadens förfogande och/eller får arbetslöshetsersättning eller i vart fall inte gör det för åtta timmar i veckan eller mer.

Den försäkrade ska skriftligen intyga till Alecta att pensioneringssyfte föreligger.

Den försäkrade har inte rätt till slutbetalning under tid då den försäkrade har rätt till premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga enligt punkt 9, *Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga*.

10.4 Hur slutbetalningen beräknas

Slutbetalning görs med hänsyn till den pensionsmedförande lön, de basbelopp och basbeloppsgränser som gällde för försäkringen månaden innan slutbetalningen.

10.5 Kollektiv slutbetalning av ITPK då avtalad pensionsålder är lägre än 65 år

Om den avtalade pensionsåldern för ålderspensionen enligt punkt 5, *Förmånsbestämd ålderspension*, är lägre än 65 år slutbetalas ITPK vid uppnådd pensionsålder för försäkrad där intjänande pågick till och med månaden före den då den försäkrade har rätt till ålderspension antingen genom premiebetalning, avsättning för ålderspension enligt PRI-modellen eller genom premiebefrielse. Slutbetalning sker genom att kapitalvärdet av återstående premier fram till 65 år betalas till Collectum som ett engångsbelopp. Collectum förmedlar sedan beloppet vidare enligt regelverket för senast gällande ITPK-val. Avgång i pensioneringssyfte krävs inte för att sådan slutbetalning ska ske.

11. Premier och premiebetalning

11.1 Allmänt om premier och premiesättning

Premier är de belopp som betalas in till Alecta för att täcka kostnaderna för framtida utbetalning av pensionsförmåner.

Premier betalas som huvudregel genom månadsvis betalning. För sparförsäkringar förekommer även betalning med engångsbelopp (engångspremier).

Alectas premier för ITP 2:s förmåner grundas på försäkringstekniska antaganden som är aktsamma. Antagandena bygger på erfarenheter och observationer av Alectas försäkringsbestånd, och de följs upp regelbundet.

Vid premiesättningen kan även hänsyn tas till Alectas ekonomiska situation. En mer detaljerad beskrivning av principerna för premiesättning framgår av Alectas Försäkringstekniska riktlinjer.

11.2 Premiesättning av sparförsäkringar

Som sparförsäkring räknas följande förmåner i dessa försäkringsvillkor

- förmånsbestämd ålderspension enligt punkt 5
- ursprunglig ITPK enligt punkt 6
- familjepension enligt punkt 7.

Premien bestäms individuellt för varje försäkrad och förmån.

Månadsvis betalda premier

Månadsvis betalda (löpande) premier för förmånsbestämd ålderspension och familjepension grundas på försäkringens premiedragande förmånsbelopp, lika med skillnaden mellan dess aktuella pension (baserad på aktuell pensionsmedförande lön) och redan intjänad pension som räknas av enligt reglerna för ITP 2. Den redan intjänade pension som räknas av kan vara intjänad enligt ITP 2 eller enligt annan pensionsplan som är samordningsbar enligt reglerna för ITP 2.

För månadsvis betalda premier gäller följande:

- Att det premiedragande förmånsbeloppet betalas med en lika stor premie varje månad fram till avtalad pensionsålder.
- Alectas antaganden om ränta (avkastning), avkastningsskatt, dödlighet (livslängd) och driftskostnader för premiesättning av respektive slag av förmån. För familjepension används dessutom särskilda antaganden om familjesammansättning. Antagandena, och därmed premien för samma premiedragande förmånsbelopp, är lika för män och kvinnor.

Månadsvis betalda premier för redan tecknade sparförmåner får inte höjas under försäkringstiden. Däremot kan nya antaganden, och därmed nya högre premier, tillämpas för nytecknade förmånsbelopp. Som nytecknade förmånsbelopp räknas:

- Hela det premiedragande förmånsbeloppet för nya försäkrade hos arbetsgivaren. Vid ett byte av premiebetalande arbetsgivare för samma ITP 2-försäkring i Alecta som sker helt utan tidsavbrott, räknas dock endast den eventuella höjning av förmånsbeloppet som inträffar i samband med bytet som ett nytecknat förmånsbelopp.
- Alla höjningar av redan tecknade förmånsbelopp för arbetsgivarens befintliga försäkrade. Höjningarna kan bero på inträffade lönehöjningar men även på andra faktorer.

Anmärkning

Om finansieringsformen för den försäkrades förmånsbestämda ålderspension ändras från PRI-modellen (tryggande i arbetsgivares egen regi) till försäkring i Alecta, räknas hela förmånsbeloppet, utöver redan intjänad pension, alltid som nytecknat.

Engångsvis betalda premier

I ITP 2 förekommer engångsvis betalda premier främst i följande situationer:

- När finansieringsformen för redan intjänad ålderspension och/eller ursprunglig ITPK ändras från PRI-modellen till försäkring i Alecta, så kallad PRI-inlösen.
- Vid annan inlösen i Alecta av redan intjänad ålderspension, ursprunglig ITPK och/eller familjepension som tidigare varit finansierad i arbetsgivarens egen regi (men utanför PRI-modellen).
- Vid beståndsöverlåtelser från annan försäkringsgivare till Alecta av redan intjänad ålderspension, ursprunglig ITPK och/eller familjepension.
- Vid sänkning av pensionsåldern för ITP 2, när Alectas regelverk föreskriver att intjänad ålderspension ska förstärkas i samband med detta.

Engångspremier grundas på de intjänade förmånsbelopp som försäkras i Alecta i samband med varje inlösentillfälle eller liknande enligt ovan, samt Alectas vid den aktuella försäkringstidpunkten gällande antaganden om ränta (avkastning), avkastningsskatt, dödlighet (livslängd) och driftskostnader för premiesättning av respektive slag av förmån. För familjepension används dessutom särskilda antaganden om familjesammansättning.

Olika dödlighetsantaganden, och därmed olika engångspremier för män och kvinnor, gäller för förmånsbestämd ålderspension, vid inlösen av familjepension, samt om inget annat avtalas vid beståndsöverlåtelse till Alecta avseende familjepension.

Premierreduktion (rabatt) på sparpremier

Alecta kan besluta om premierreduktion (rabatt) på sparförsäkringar. Ett sådant beslut kan, men behöver inte, omfatta både månadsvis betalda premier och engångspremier. Beslut om premierreduktion förutsätter att Alectas finansiella ställning bedöms vara tillräckligt stark för att med hög sannolikhet och uthålligt kunna uppfylla ambitionen om värdesäkring av åtagandena.

Alecta kan när som helst besluta om ändring eller avskaffande av premierreduktion. Ingen premierreduktion är således garanterad för framtiden.

11.3 Premiesättning av riskförsäkringar

Som riskförsäkring räknas följande förmåner i dessa försäkringsvillkor

- sjukpension enligt punkt 8 och sjukpension vid utlandstjänstgöring enligt punkt 15.4
- premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga enligt punkt 9
- kollektiv slutbetalning enligt punkt 10
- efterlevandepension vid utlandstjänstgöring enligt punkt 15.6.

Premien för riskförsäkringarna i dessa försäkringsvillkor är kollektivt bestämd och utjämnad över gruppen av försäkrade.

Den utjämnade premien för sjukpension, premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga och kollektiv slutbetalning anges för närvarande som en procentsats av lönen inom olika löneintervall. Premien för premiebefrielse av kompletterande ITPK-premier enligt punkt 9.6 liksom för extra ITPK-premier enligt punkt 15.5, anges dock som en viss procentsats av den ITPK-premie som omfattas av respektive premiebefrielse. Premien för efterlevandepension vid utlandstjänstgöring anges för närvarande som en procentsats av pensionsmedförande lön upp till 7,5 inkomstbasbelopp.

Normalt bestäms premien för riskförsäkringar för ett kalenderår i taget. Alecta kan dock ändra premien för riskförsäkringar när som helst. Premieändringar för riskförsäkringar gäller för alla försäkringar av samma slag, både nytecknade och gamla.

Premierreduktion (rabatt) på riskpremier

Alecta kan besluta om premierreduktion (rabatt) på riskpremier, förutsatt att den ekonomiska ställningen inom respektive slag av försäkring bedöms vara tillräck-

ligt stark. Beslut om premierreduktion fattas separat för varje slag av riskförsäkring. Premierreduktion ges efter enhetliga principer inom varje slag av försäkring, normalt som en procentuell reduktion av premien.

Alecta kan när som helst besluta om ändring eller avskaffande av premierreduktion. Ingen premierreduktion är således garanterad för framtiden.

11.4 Ansvaret för premiebetalningen

Alla premier för ITP 2 ska betalas av försäkringstagaren, som normalt är den försäkrades arbetsgivare.

Anmärkning

När rätt till premiebefrielse eller kollektiv slutbetalning finns, förekommer även premiebetalning från dessa riskförsäkringar. Vidare förekommer att premier betalas av så kallade garantimedel enligt bestämmelserna i ITP-planens avdelning 2 punkt 15.

11.5 Betalning av premier

Månadsvis betalda premier tas alltid ut för hela kalendermånader, enligt följande.

Premier betalas från och med den månad då försäringen eller höjningen av den trätt i kraft, till och med månaden innan den försäkrade fyller 65 år. Är den försäkrades avtalade pensionsålder enligt ITP 2 lägre än 65 år, betalas premien till och med den månad då denna pensionsålder uppnås.

Premie för sjukpension och premie för premiebefrielse av sjukpensionspremier ska dock betalas för anställd även efter att pensionsåldern har uppnåtts till och med månaden innan den försäkrade fyller 67 år.

Premier för förmåner enligt de särskilda bestämmelserna vid utlandstjänstgöring ska som längst betalas till och med månaden innan den försäkrade fyller 66 år.

Om den försäkrade slutar sin anställning före ovan nämnda tidpunkter eller om pensioneringsavtalet upphör att gälla eller av annat skäl inte längre omfattar den anställda, betalas premier till och med sista anställningsmånaden respektive den sista månad den försäkrade omfattas av pensioneringsavtalet. Vid avgång ur tjänst har Alecta rätt att avstå från premieuttag för avgångsmånaden, om den anställda redan blivit försäkrad genom en annan arbetsgivare för samma månad.

Beträffande rätt till premiebefrielse, se punkt 9, *Premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga*.

Alla premier för ITP 2 som ska betalas av försäkringstagaren, faktureras för närvarande av Collectum. Betalning ska ske senast på den förfallodag som anges på fakturan. Förfallodagen är normalt den 15:e i månaden efter den månad som premien avser.

11.6 Premietillägg

För retroaktiva premier tillkommer ett premietillägg beräknat med den räntesats som Alecta bestämt ska gälla vid varje tidpunkt. För närvarande är räntesatsen för premietillägg sex procent per år.

Med retroaktiva premier menas premier för tid innan den månad som närmast föregår fakturans förfallodag.

12. Överskott till försäkrade och försäkringstagare

12.1 Inledning

Överskott som uppstår hos Alecta kan fördelas till försäkrade och försäkringstagare. Eftersom Alectas ambition är att pensioner under utbetalning ska behålla sin köpkraft under hela utbetalningstiden, fördelas överskott i första hand genom pensionstillägg till pensioner under utbetalning, men fördelning av överskott kan också göras på andra sätt.

12.2 Fördelning av överskott

Överskott uppstår om utfallet av de försäkringstekniska antagandena blir mer gynnsamt än vad som antagits när premien fastställdes.

Innan fördelning av överskott kan ske måste eventuellt underskott som finns för någon del av antagandena beaktas. Alectas styrelse beslutar varje år om fördelning av överskott till försäkrade och försäkringstagare i enlighet med dessa villkor, Alectas konsolideringspolicy och de försäkringstekniska riktlinjerna.

Överskott som fördelats men ännu inte utbetalats till försäkrade och försäkringstagare är, med undantag för genomförd fribrevsuppräknings, inte garanterat. Det innebär att överskott som tidigare fördelats kan reduceras om det uppstår underskott i verksamheten.

12.3 Rätten till överskott

Överskott som uppstår i Alectas verksamhet förs till Alectas konsolideringsfond och ingår då i den del av konsolideringsfonden som utgör Alectas riskkapital.

Alecta har rätt att använda medel ur konsolideringsfonden för att förstärka livförsäkringsavsättningar för intjänade pensioner om de försäkringstekniska antagandena inte är tillräckliga.

Medel i konsolideringsfonden som inte behövs för förlusttäckning eller andra ändamål som anges i Alectas bolagsordning kan fördelas till försäkringstagare och försäkrade. För att fördelning av överskott ska kunna göras måste det finnas ett tillräckligt stort konsolideringskapital ur försäkringsteknisk synpunkt.

Alectas styrelse beslutar för varje kalenderår om fördelningen av överskott. I första hand ska återbäringskapitalet användas till pensionstillägg för höjning av pension under utbetalningstiden. Beslut kan också tas för kortare tid än ett kalenderår.

12.4 Former för fördelning av överskott

Överskott kan fördelas på följande sätt:

- Höjning av pension under utbetalning genom pensionstillägg till försäkrade och förmånstagare.
- Höjning av intjänad pensionsrätt genom fribrevsuppräknings.
- Premiereduktion för försäkringstagare.
- Fördelning av företagsanknutna medel till försäkringstagare.
- Annan fördelning av överskott.

12.5 Metoder för fördelning av överskott

Pensionstillägg (höjning av pension under utbetalning)

Pensionstillägg ges till pension under utbetalning, dock med beaktande av de undantag som anges nedan.

Pensionstillägget beslutas av Alectas styrelse för ett år i taget och ska spegla förändringar i det allmänna prisläget. Detta mäts med konsumentprisindex (KPI) och pensionstillägget kan därför för varje år högst motsvara den procentuella förändringen av KPI mellan de två närmast föregående septembermånaderna. (För år 2026 får pensionstillägget till exempel som mest motsvara förändringen av konsumentprisindex mellan september 2024 och september 2025.) Alectas styrelse kan besluta att framtida ändringar i det allmänna prisläget ska mätas med annat index än konsumentprisindex.

Pensionstillägget uttrycks som en procentsats av den garanterade pensionen. Denna procentsats ska inte sättas högre än att det återbäringskapital som finns vid tidpunkten för beslutet beräknas räcka till att betala ut detta pensionstillägg oförändrat under hela utbetalningstiden för alla pensioner som vid beslutstidpunkten är under utbetalning.

Procentsatsen för pensionstillägg ska sättas efter enhetliga principer. Fördelat överskott enligt denna modell är inte garanterat.

Pensionstillägg betalas ut från och med året efter det så kallade basåret som är det år som styr vilket pensionsstillägg som ska ges.

Basår

Basåret är normalt samma år som den första pensionsutbetalningen skedde. Om den första utbetalningen gjordes i januari månad gäller dock närmast föregående år som basår. Följande undantag från denna regel finns:

- A) För sjukpension sätts basåret till det år som rådde dagen innan den försäkrade fick rätt till sjukpension enligt punkt 8, *Sjukpension*.
- B) Om försäkringen har beviljats kollektiv slutbetalning enligt punkt 10, *Kollektiv slutbetalning*, utan att ålderspension har tagits ut gäller året då slutbetalningen gäller ifrån som basår. Om slutbetalningen gjordes i januari månad sätts dock närmast föregående år som basår.
- C) Vid uppskjutet uttag av ålderspensionen gäller året då den avtalade pensionsåldern uppnåddes eller det tidigare året enligt b) när sådant finns som basår.
- D) Om sjukpension övergår till ålderspension eller familjepension gäller sjukpensionens basår även för ålderspensionen respektive familjepensionen. Om ålderspensionen övergår till familjepension gäller ålderspensionens basår även för familjepensionen.

Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring ges inte pensionstillägg.

Fribrevsuppräknings (höjning av intjänad pensionsrätt)

Fribrevsuppräknings kan göras på försäkring som inte är premiebefriad och där den försäkrade inte uppnått pensionsåldern eller avlidit. Försäkringen ska inte heller ha fått basår enligt ovan.

För försäkring som är premiebefriad på grund av sjukdom över minst ett årsskifte, och där premiebefrielsen upphör före pensionsåldern, sker höjning av pensionsrätten från och med den månad premiebefrielsen upphör. Vid denna tidpunkt höjs den intjänade pensionsrätten på en gång till det belopp som skulle ha gällt om höjningen istället hade gjorts successivt vid varje årsskifte under premiebefrielsetiden.

Fribrevsuppräknings görs genom att den intjänade pensionsrätten för förmånsbestämd ålderspension och familjepension höjs.

Beslut om fribrevsuppräknings fattas av Alectas styrelse för varje år. Storleken på beslutad fribrevsuppräknings ska sättas efter enhetliga principer. Fördelat överskott enligt denna modell är garanterat.

Anmärkning

Då syftet även med fribrevsuppräknings är att värdesäkra intjänad pensionsrätt mot inflation har beslut om fribrevsuppräknings ofta följt beslutet om pensionstillägg för samma år.

Premierreduktion

Överskott kan fördelas genom premierreduktion enligt vad som framgår av punkt 11, *Premier och premiebetalning*. Premierreduktion gäller tills vidare, dock högst för ett år i taget.

Företagsanknutna medel

Alectas styrelse kan besluta om fördelning av överskott i form av företagsanknutna medel i enlighet med vid var tidpunkt gällande konsolideringspolicy. Fördelning, dispositionsrätt, användning samt återtag av företagsanknutna medel sker i enlighet med vid var tidpunkt gällande regler.

Annan fördelning av överskott

Alectas styrelse kan även besluta om fördelning av överskott på annat sätt än som beskrivits ovan.

12.6 Återbäringskollektiv

Återbäringskapitalet bestäms för verksamhetsgrenarna kollektiv tjänstepensionsförsäkring och tjänstegrupplivförsäkring var för sig. Inom respektive verksamhetsgren kan en mer detaljerad uppdelning göras.

12.7 Utbetalning av försäkringsbelopp och överskott

Utbetalning av fördelade överskott sker normalt i anslutning till utbetalning av pension eller i samband med premieinbetalning.

13. Information från Alecta

13.1 Information i samband med att försäkringen börjat gälla

Snarast efter att Alecta fått anmälan från Collectum om en ny försäkrad skickas ett försäkringsbesked till den försäkrade under varumärket Avtalat.

13.2 Försäkringsbesked

Försäkringsbesked utfärdas enligt de riktlinjer som vid var tid är bestämda av kollektivavtalsparterna. För närvarande gäller följande:

- Försäkringsbesked utfärdas av Collectum under varumärket Avtalat. Det skickas till de försäkrade och innehåller uppgifter om försäkringsförmånernas art och storlek.
- Försäkringsbesked skickas vid inträde i försäkringen samt vid avgång ur försäkringen med uppgift om rätt till intjänad pension för förmånsbestämd ålderspension, ITPK och i förekommande fall familjepension. Dessutom skickas årliga försäkringsbesked som visar de förmåner som gäller vid varje årsskifte. När den försäkrade har rätt till premiebefrielse på grund av arbetsoförmåga liksom när fortsatt försäkringsskydd gäller i form av efterskydd skickas inga försäkringsbesked. Försäkringsbesked skickas inte heller efter uppnådd pensionsålder, vid kollektiv slutbetalning eller till förmånstagare när efterlevandepension betalas ut. Se även under punkt 13.3.
- Försäkringsbesked skickas normalt inom en månad efter det att Alecta registrerat en ändring av förmånerna. Årliga försäkringsbesked som anger förmånerna vid ett årsskifte skickas istället normalt inom tre månader efter årsskiftet.

För det fall att uppgifterna i försäkringsbeskedet skulle vara fel eller otydliga jämfört med försäkringsavtalet och det kollektivavtal som försäkringsavtalet grundas på, har den försäkrade respektive förmånstagare rätt till ersättning enligt försäkringsavtalet och inte enligt vad som angetts på försäkringsbeskedet.

13.3 Information från Alecta

Kontrolluppgift

Alecta lämnar sådana kontrolluppgifter som enligt 15, 22 och 23 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) ska lämnas om pensionsförsäkring.

Information i samband med att ålderspension ska börja utbetalas

När tidpunkten för avtalad pensionsutbetalning närmar sig informerar Alecta den försäkrade om

- tidpunkt, pensionsbelopp och tidsperiod för utbetalningen
- totalt pensionsbelopp för det första utbetalningsåret/kalenderåret
- möjligheten att ändra villkoren för pensionsutbetalningen på det sätt som framgår i punkt 5.8, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar* och punkt 6.5, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar*.

Information vid dödsfall

Alecta gör kontroller genom SPAR-registret och mot Collectum för att få vetskap om att försäkrade har avlidit. När en försäkrad har avlidit, kontaktar Alecta dödsboet med anledning av försäkringsfallet. Om den försäkrade har tjänat in familjepension enligt punkt 7 och förmånstagare finns informerar Alecta förmånstagaren/förmånstagarna om den förestående utbetalningen av familjepension samt om villkoren för denna.

Information vid sjukpension

Då en försäkrad har beviljats rätt till sjukpension informerar Alecta den försäkrade om den förestående utbetalningen av sjukpension samt om villkoren för denna.

Information under utbetalningstid

Under utbetalningstiden informerar Alecta vid varje årsskifte om pensionens storlek för det nya kalenderåret samt i förekommande fall om de ändringar av pensionen som inträffar under året. Detta gäller dock inte under uppehåll i utbetalningen enligt punkt 5.8, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar*, och i punkt 6.5, *Utbetalning av pension och den försäkrades rätt att göra ändringar*.

Ytterligare information

Den försäkrade kan begära att få ytterligare information om sin försäkring och har rätt att ta del av de uppgifter om försäkringen som berör honom. Allmän information om försäkringsprodukterna tillhandahålls i första hand genom Alectas webbplats.

14. Om du inte är nöjd

14.1 Alecta förtydligar och omprövar

Om en försäkringstagare, försäkrad eller förmånstagare inte är nöjd med Alectas handläggning, administration eller beslut ska denne i första hand meddela detta till Alecta. Det kan till exempel ha uppstått missförstånd som går att klara ut vid en ny kontakt. Har Alecta gjort fel, kan Alecta direkt ompröva ärendet och rätta felet.

14.2 Tolkning av försäkringsvillkoren

Den som är försäkringstagare, försäkrad eller förmånstagare kan alltid begära att en fråga som angår denne och som berör tolkningen av dessa försäkringsvillkor behandlas i ITP-nämnden – oavsett om frågan varit föremål för någon åtgärd eller beslut hos Alecta. Alecta kan också rådfråga ITP-nämnden om tolkning av dessa villkor och bestämmelser i övrigt rörande försäkringen.

14.3 Överprövning

Beslut från Alectas försäkringsnämnd

Den som är försäkringstagare, försäkrad eller förmånstagare kan begära överprövning av Alectas beslut.

Den som fortfarande är missnöjd efter omprövning av beslutet kan vända sig till Alectas försäkringsnämnd för överprövning. Adressen är Alectas försäkringsnämnd, 103 73 Stockholm. Vissa ärenden får inte avgöras av försäkringsnämnden utan ska istället hanteras av ITP-nämnden.

Alecta har en klagomålsansvarig som är registrerad hos Finansinspektionen, se Alectas webbplats. Det är också möjligt att väcka talan mot Alecta vid allmän domstol i Sverige.

Beslut i ITP-nämnden

Ärenden som inbegriper tolkning av ITP-planen prövas i första hand i ITP-nämnden. Har ärendet prövats i ITP-nämnden och om det därefter kvarstår en tvist, har part i tvisten rätt att hänskjuta frågan för slutligt avgörande i pensionsskiljenämnden Svenskt Näringsliv – PTK, enligt ITP-planens avdelning 2, punkt 16. Även andra beslut i ITP-nämnden kan överprövas av pensionsskiljenämnden.

15. Särskilda bestämmelser vid utlandstjänstgöring – ITP Utland

15.1 Inledning

Kollektivavtalad skyldighet att teckna ITP gäller i vissa fall även vid tjänstgöring utomlands vilket regleras i ITP-planens avsnitt C. Här beskrivs endast de avvikelser från och tillägg till ITP 2 som gäller vid utlandstjänstgöring. Om annat inte framgår nedan gäller alltså ordinarie villkor för ITP 2 även under tid då den försäkrade omfattas av ITP Utland.

Här beskrivs även kortfattat vilka anställda som omfattas av ITP Utland. Mer detaljerad vägledning för arbetsgivare finns på avtalat.se och på Collectums webbplats, collectum.se. För anställda finns information på webbplatsen avtalat.se. Beskrivningen nedan syftar till att översiktligt upplysa om kollektivavtalet och kan inte åberopas mot Alecta som grund för att omfattas eller inte omfattas av ITP Utland.

Arbetsgivaren ska göra en särskild anmälan till Collectum för varje enskild person som ska omfattas av ITP Utland. Så länge den anställda omfattas av svensk socialförsäkring, vanligen mellan tolv och 24 månader efter att utlandsuppdraget påbörjats, ska dock ITP Utland inte tecknas. Ett grundläggande krav för att ITP Utland ska kunna tecknas är att den anställda omfattas av både ITP och svensk socialförsäkring innan utlandstjänstgöringen påbörjas.

15.2 Förmåner som avviker i ITP Utland

För tjänsteman som anmäls till ITP Utland tecknas sjukpension vid utlandstjänstgöring. Sjukpension vid utlandstjänstgöring ersätter ordinarie sjukpension i ITP 2 och sjukförmåner från Försäkringskassan när rätt till sådana saknas då den försäkrade har blivit utskriven från svensk socialförsäkring på grund av utlandstjänstgöring, se punkt 15.4, *Sjukpension vid utlandstjänstgöring*.

Beroende på slag av utlandstjänstgöring och tjänstgöringsland tecknas utöver sjukpension vid utlandstjänstgöring och de förmåner som normalt ingår i ITP 2 även ålderspension och efterlevandepension vid utlandstjänstgöring, se punkt 15.5 samt 15.6, som kompensation för bortfall av allmän pension när den försäkrade inte längre tillhör svensk socialförsäkring och arbetsgivaren därmed inte betalar socialförsäkringsavgift i Sverige.

Kompensation för bortfall av allmän ålderspension och efterlevandepension i ITP Utland är obligatorisk för försäkrad som arbetar utomlands som fortsatt anställd

och avlönad av den svenska arbetsgivaren (så kallad utsändning) och för anställd som arbetar utomlands på den svenska arbetsgivarens uppdrag i ett syster-, dotter eller koncernbolag (så kallad dubbelanställning) om arbetet sker i ett land utanför EU/EES som Sverige inte ingått en socialförsäkringskonvention om pension med.

Kompensation för bortfall av allmän ålderspension och efterlevandepension i ITP Utland kan dock tecknas av arbetsgivaren på frivillig basis när den anställda arbetar i ett land inom EU/EES eller i ett land som Sverige ingått en socialförsäkringskonvention om pension med som anses otillräcklig. Uppgift om vilka länder som avses finns på collectum.se.

Vid dubbelanställning kan skyldigheten att teckna kompensation i ITP Utland avtalas bort genom särskilt avtal mellan arbetsgivaren och den försäkrade.

15.3 Pensionsmedförande lön

Den lön som arbetsgivaren ska anmäla till Collectum när den försäkrade omfattas av ITP Utland är den lön som ett motsvarande arbete skulle ge i Sverige. Lönetillägg för ökade levnadsomkostnader och andra särskilda förhållanden i arbetslandet ska inte ingå i den pensionsmedförande lönen.

15.4 Sjukpension vid utlandstjänstgöring

Sjukpensionen är avsedd att ge samma ersättningsnivåer vid sjukdom som vid arbete i Sverige och gäller när den försäkrade har blivit utskriven från svensk socialförsäkring och istället är inskriven i arbetslandets socialförsäkring.

Försäkrad som omfattas av ITP Utland har rätt till sjukpension då arbetsförmågan är nedsatt med minst 25 procent.

Sjukpension vid utlandstjänstgöring utbetalas enligt nedan vid fullständig arbetsoförmåga:

Lön	Till dag 360	Därefter
< 10 prisbasbelopp	90 %	80 %
10 prisbasbelopp – 20 inkomstbasbelopp	65 %	65 %
20 inkomstbasbelopp – 30 inkomstbasbelopp	32,5 %	32,5 %

Vid partiell arbetsoförmåga betalas sjukpension ut med så stor del av fullt belopp som svarar mot graden av arbetsoförmåga i den anställning som försäkringen grundas på.

Utbetalningssamordning

Har den försäkrade rätt till ersättning på grund av sjukdom från annan av arbetsgivaren betald försäkring, annan sjukersättning som arbetsgivaren betalar ut, utländsk socialförsäkring eller arbetsskadeförsäkring, utländska ersättningar som liknar tidigare nämnda förmåner eller ersättning på grund av utländska skadeståndsrättsliga regler, minskas sjukpensionen med denna ersättning för varje månad som denna ersättning betalas ut.

Utbetalas sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), helt eller delvis, ska sjukpensionen minskas även med detta belopp.

Återkomst till Sverige

Försäkrad, som har rätt till sjukpension enligt ovan och som efter fullgjord utlandstjänstgöring återkommer till Sverige och då inte får anställning och därmed inte har rätt till sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt till sjukpension utan hänsyn till den annars gällande karenstiden på 90 dagar om han är arbetsoförmögen på grund av sjukdom eller olycksfall vid återkomsten eller blir det under den tid försäkringsskyddet upprätthålls enligt punkt 8.7, *Efterskydd*.

Uppgifter och handlingar som krävs för att få sjukpension vid utlandstjänstgöring

Nedsatt arbetsförmåga ska styrkas med läkarintyg på svenska eller engelska. Försäkrad som gör anspråk på sjukpension ska utan kostnad för Alecta lämna de uppgifter och läkarutlåtanden om sjukdomen eller olycksfallet och den därav följande arbetsoförmågan som Alecta begär.

Begär Alecta ett särskilt läkarutlåtande eller andra särskilda handlingar för att den försäkrade ska kunna styrka sin rätt till sjukpension vid utlandstjänstgöring, betalas kostnaderna för detta av Alecta upp till det belopp som Alecta bestämmer. Den försäkrade är skyldig att besöka av Alecta anvisad läkare för undersökning eller behandling eller, om hälsotillståndet förhindrar detta, ta emot denna läkare i bostaden. Har Alecta anvisat viss läkare för undersökning betalar Alecta läkarens arvode för denna undersökning.

15.5 Ålderspension vid utlandstjänstgöring

Ålderspensionen är avsedd att kompensera för bortfall av svensk allmän ålderspension och tecknas som en särskild ålderspension utöver ålderspensionen i ITP 2.

För tjänsteman som är född 1954 eller senare och som arbetsgivaren inte betalar lagstadgad ålderspensionsavgift för i Sverige ska arbetsgivaren betala nedanstående ålderspensionspremie utöver ordinarie premie för ITP 2. Betalningen sker till en premiebestämd tjänstepensionsförsäkring.

Ålder	Premie i % av den försäkrades lön <7,5 inkomstbasbelopp
18-29 år	9,4 %
30-39 år	11,3 %
40-49 år	13,5 %
50-59 år	16,5 %
60-65 år*	18,5 %

* Premie ska som längst betalas till ingången av den månad då den försäkrade fyller 66 år.

Minskning av kompensationspremie

Premien kan minskas med premier för annan av arbetsgivaren betald försäkring i utlandet som arbetsgivaren anmält till Collectum.

Alecta är försäkringsgivare för ålderspension finansierad med dessa premier endast när betalning sker genom förhöjning av den anställdes ordinarie ITPK-premie till Collectum, och givet att premierna förmedlas till Alecta enligt regelverket för den anställdes ITPK-val. För sådan ålderspension gäller inte dessa försäkringsvillkor, istället gäller försäkringsvillkoren för premiebestämd ålderspension (Alecta Optimal Pension) enligt ITP-planen.

15.6 Efterlevandepension vid utlandstjänstgöring

Efterlevandepensionen är avsedd att kompensera för bortfall av svensk allmän efterlevandepension om tjänstemannen dör under tjänstgöring utomlands. Försäkringen tecknas i kombination med ålderspension vid utlandstjänstgöring som en särskild efterlevandepension i Alecta.

Försäkringsskyddet inträder från och med det andra kalenderåret efter det år, då ovan angivna förutsättningar blev uppfyllda. Ett villkor för att försäkringsskyddet ska inträda är dock att de angivna förutsättningarna i punkt 15.2 fortfarande är uppfyllda vid denna tidpunkt.

Försäkringsskyddet gäller därefter till och med slutet av det tredje kalenderåret efter det år då de angivna förutsättningarna i punkt 15.2 inte längre är uppfyllda. Dock gäller försäkringsskyddet längst till och med månaden innan den då den försäkrade fyller 66 år.

Pensionens storlek och utbetalning

Om den försäkrade dör under den tid som försäkringsskyddet gäller enligt ovan, utbetalas efterlevandepension enligt följande:

- Till den försäkrades make, registrerade partner eller sambo utbetalas 1,0 inkomstbasbelopp per år under fem år, dock minst till och med den månad då den försäkrades yngsta barn fyller tolv år.
- Till vart och ett av den försäkrades barn utbetalas 0,5 inkomstbasbelopp per år till och med den månad då barnet fyller 20 år.

Med sambo menas ogift person som sammanbor med ogift försäkrad under sådana förhållanden så att sambo-lagen (2003:376) är tillämplig på dem. Med barn avses den försäkrades egna biologiska barn och adopterade barn där adoptionen skett före det att den försäkrade fyllt 60 år. Sistnämnda begränsning gäller inte om det adopterade barnet är barn till den försäkrades make eller om det vid dödsfallet har förflutit mer än fem år sedan adoptionstidpunkten.

Med inkomstbasbelopp menas det inkomstbasbelopp som gäller för utbetalningsåret.

Pensionen betalas ut från och med månaden efter dödsfallet till och med den månad då förmånstagaren avlider eller rätten till pension upphör enligt ovan.

Förmånstagare har inte rätt att välja utbetalningstid eller senarelägga utbetalningen. Det går inte att göra uppehåll i pågående utbetalning.

Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning.

16. Särskilda bestämmelser för ITP Sjö och ITP Skärgård

16.1 Inledning

Dessa särskilda bestämmelser gäller för förmånsbestämd försäkring enligt ITP Sjö och ITP Skärgård. ITP Sjö är ett kollektivavtal mellan Sjöfartens Arbetsgivareförbund (SARF) och Sjöbefälsföreningen (SBF). ITP Skärgård är ett kollektivavtal mellan Almega Tjänsteföretagen och Sjöbefälsföreningen (SBF).

16.2 Försäkringsvillkor

Alectas "Försäkringsvillkor för förmånsbestämd ITP 2" gäller även för ITP Sjö och ITP Skärgård med nedan förtecknade tillägg och avvikelser.

16.3 Visstidsanställning och provanställning

För sjöbefäl med vikariat, visstidsanställning eller provanställning tecknas ITP Sjö och ITP Skärgård från och med den första anställningsmånaden, om anställningen har varat minst en månad.

16.4 Pensionsmedförande lön

För ITP Sjö och ITP Skärgård gäller ett annat regelverk för pensionsmedförande lön. Detta återfinns i 5 § i kollektivavtalen ITP Sjö och ITP Skärgård.

16.5 Internationaliseringsavtal

För sjöbefäl som omfattas av ITP Sjö och Internationaliseringsavtalet (uppgörelse som reglerar villkoren för sjöbefäl som överförs till arbete på utländska fartyg under utländsk flagg) gäller ITP Utland enligt "Avtal om social trygghet för tjänstemän vid utlandstjänstgöring" mellan Svenskt Näringsliv och PTK. Bestämmelserna i ITP Sjö om pensionsmedförande lön och om möjlighet till förtida avgång mellan 60 och 65 år fortsätter att gälla. Arbetsgivaren får istället för ITP Utland tillämpa annan pensionslösning som då gäller samtliga sjöbefäl som omfattas av Internationaliseringsavtalet hos arbetsgivaren. Dessa alternativa pensionslösningar omfattas inte av garantibestämmelserna i ITP-planen och inte heller av ITP Sjö.

16.6 Sjukdom

Sjöbefäl som omfattas av ITP Sjö är berättigade till full lön vid arbetsoförmåga under redarskyddad tid. Sådan tid kan variera mellan 30 och 150 dagar beroende på anställningstid och avtal.

Arbetsgivaren har så kallad regressrätt (rätt till för månen) under redarskyddad tid då den försäkrade får sjukpenning och ITP:s sjukpension. För att arbetsgivaren ska kunna erhålla ITP:s sjukpension, ska den försäkrade underteckna en särskild fullmakt som bifogas arbetsgivarens sjukanmälan till Collectum. När den redarskyddade tiden upphör, betalar Alecta ut ersättningen till den försäkrade.

16.7 Pension vid förtida avgång mellan 60 och 65 år

Sjöbefäl kan ansöka om tidigare pension hos PRI Pensionsgaranti, så kallad sjöbefäls pension. Detta är en temporär pension, som utbetalas till och med månaden innan den försäkrade fyller 65 år. Pensionen är förmånsbestämd. Se vidare 6 § i ITP Sjöavtalet och ITP Skärgårdsavtalet. Förtida avgångar enligt ovan finansieras genom av sjöbefälsparterna särskilt upprättade fonder eller finansieras utanför ITP-systemet.

17. Särskilda bestämmelser för ITP för vissa kollektivavtalsområden (ITP Bemanning)

17.1 Inledning

ITP för vissa kollektivavtalsområden är ett kollektivavtal mellan Svenskt Näringsliv och PTK och kan endast tillämpas efter godkännande av ITP-nämnden.

För tjänstemän anställda i företag som tillhör Almega Kompetensföretagen och som därmed tecknat avtal om ITP Bemanning gäller bestämmelserna för ambulerande tjänstemän, såsom uthyrd personal, utsända konsulter och personliga assistenter, födda 1978 eller tidigare.

För företag som inte tillhör Almega Kompetensföretagen kan ITP Bemanning gälla för tjänstemän enligt ovan efter godkännande i ITP-nämnden.

ITP Bemanning gäller även för cirkelledare.

17.2 Försäkringsvillkor

Alectas "Försäkringsvillkor för förmånsbestämd ITP 2" gäller även för ITP Bemanning, med nedan förtecknade tillägg och avvikelser.

17.3 Tjänstetidskrav

Nyanställd försäkrad ska anmälas till försäkringen först när tjänstetidskravet på 416 timmar under ett kalenderår uppnåtts hos arbetsgivaren. För cirkelledare gäller istället 320 undervisningstimmar.

En mer detaljerad beskrivning om vad som ingår i tjänstetiden, förutom faktiskt arbetad tid, finns på Collectums webbplats, collectum.se.

17.4 Pensionsmedförande lön

Försäkringen baseras på uppburen inkomst istället för på beräknad lön. Som inkomst räknas kontant bruttolön (inklusive semesterersättning), naturaförmåner, sjukpenning från Försäkringskassan och sjukpension från Alecta.

En mer detaljerad beskrivning och vägledning för arbetsgivarens löneanmälan finns på Collectums webbplats, collectum.se.

17.5 Sjukpension

Förmånerna beräknas på förväntad årslön vid insjuknandemånaden. Lönen anmäls till Collectum i samband med att sjukanmälan görs.

För att ha rätt till sjukpension krävs att tjänstetiden innan sjuktilfallet uppgick till 416 timmar kalenderåret före insjuknandet, alternativt 208 timmar under de sex månader som föregått sjukfallet. För cirkelledare gäller istället 320 respektive 160 timmar.

17.6 Särskilda regler i samband med pensionsavgång

Pensionen beräknas på den lön som arbetsgivaren rapporterade in till Collectum året före pensionsavgången uppräknad med ett schablonmässigt tillägg.

En mer detaljerad beskrivning finns på Collectums webbplats, collectum.se.

18. Särskilda bestämmelser för förmånsbestämd ITP Tele

18.1 Inledning

Dessa särskilda bestämmelser gäller för förmånsbestämd försäkring inom ITP Tele. ITP Tele är ett kollektivavtal mellan TechSverige och Akavia, Ledarna, SEKO, Sveriges Ingenjörer samt Unionen.

18.2 Försäkringsvillkor

Alectas "Försäkringsvillkor för förmånsbestämd ITP 2" gäller även för ITP Tele med nedan förtecknade tillägg och avvikelser.

18.3 Sjukpension

För lönedelar upp till tio prisbasbelopp betalas det inte ut någon sjukpension från Alecta från och med dag 91, när en försäkrad har sjukpenning från Försäkringskassan. I övrigt betalas ersättning från Alecta ut på samma sätt som för ITP 2.

18.4 Avvikelser i ITP Tele som inte är försäkrade i Alecta:

- Högre sjukpensionsnivåer på lönedelar över tio prisbasbelopp vid sjukpenning.
- Högre sjukpensionsnivåer i alla löneintervall vid sjuk- eller aktivitetsersättning.
- Även personer som uppfyller definitionen på sambo enligt 80 kap. § 4 socialförsäkringsbalken (2010:110) kan vara förmånstagare till familjepension.

ITP Tele innehåller också regler för tidigare pensionsavgångar:

- Tilläggsplan: förhandlad avgångspension.
- Övergångsregler om lägre pensionsålder: ger vissa anställda möjlighet till tidigare pensionsavgång på eget initiativ.

Arbetsgivaren står själv detta försäkringsskydd i egen regi.

19. Ordlista

Alectas försäkringsnämnd

En intern överprövningsinstans som har inrättats för att Alectas kunder ska kunna få en prövning av tvistiga ärenden hänförliga till Alectas försäkringsprodukter utan att behöva vända sig till domstol eller annan extern instans.

Alternativ pensionslösning

Individuell tjänstepensionsförsäkring som ersätter delar av en kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring/försäkringslösning för anställda med en pensionsmedförande lön som överstiger tio inkomstbasbelopp (så kallad "tiotaggarlösning").

Arbetsoförmögen

En arbetstagare är arbetsoförmögen då han inte kan arbeta på grund av sjukdom eller olycksfall.

Avtalad pensionsålder

Den ålder då ålderspension börjar utbetalas enligt avtal. Den avtalade pensionsåldern påverkas inte av eventuellt uppskjutet eller förtida uttag av pensionen.

Avtalat

Ett varumärke som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv, LO och PTK. Under varumärket ges information om de kollektivavtalade försäkringar som omfattar privatanställda tjänstemän och arbetare.

Basbelopp

Används för att fastställa vissa försäkringsbelopp och lönegränser. Det finns flera olika basbelopp; prisbasbelopp, förhöjt prisbasbelopp och inkomstbasbelopp. Alla fastställs årligen av regeringen.

Basår

Det startår man utgår ifrån när man beräknar pensions-tillägg.

Collectum

Administrerar tjänstepensionen ITP och tjänstegrupp-livförsäkringen TGL för tjänstemän.

Collectum samlar in uppgifter relaterade till den försäkrades anställning, förmedlar val och upphandlar nya valbara försäkringsprodukter.

Delvis uttag

Se partiellt uttag.

Dödsfallsintyg och släktutredning

Ett intyg som används för att visa när en person avled och vilka efterlevande den avlidne personen har. Utfärdas av Skatteverket.

Efterskydd

Skydd som innebär att försäkringen kan fortsätta att gälla med oförändrade förmåner under viss tid, då en försäkrad lämnar sin anställning av annan anledning än pensionsavgång.

Engångspremie

Premie som betalas vid ett tillfälle.

Familjeskydd

Efterlevandeskydd som ger en pension till efterlevande under en begränsad tid.

Flytträtt

Villkor i försäkringen som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta försäkringskapital från en försäkringsgivare till en annan eller från en förvaltningsform till en annan.

Fortsättningsförsäkring

Försäkring som är tecknad för att bibehålla förmåner i en tidigare, avslutad försäkring.

Fribrev

Sparförsäkring där premiebetalningarna har avbrutits i förtid och där den framtida pensionen baseras på de premier som redan har betalats in, en intjänad pensionsrätt.

Fribrevsuppräknings

Uppräkning av intjänad pensionsrätt.

Förmånsbestämd pension

Pension som i förväg är bestämd till ett visst belopp eller en viss andel av lön eller basbelopp.

Förmånstagare

Den person som försäkringsbelopp ska betalas ut till.

Försäkrad

Fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller.

Försäkring

Avtal där ena parten (försäkringstagaren) betalar en premie för att den andra parten (försäkringsgivaren) övertar en ekonomisk risk och betalar ut ersättning om en i avtalet specificerad händelse inträffar.

Försäkringsbesked

Uppgift från försäkringsgivaren om en försäkrads aktuella försäkringsskydd.

Försäkringsgivare

Försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med.

Försäkringstagare

Den som ingått försäkringsavtal med försäkringsgivaren och äger försäkringen.

Försäkringstekniska antaganden

De försäkringstekniska antagandena är en del av de försäkringstekniska riktlinjerna. Antaganden görs för att kunna beräkna bland annat återköpsvärden, fördelning av återbäring samt soliditetsreserver.

Försäkringstekniska riktlinjer

En försäkringsgivare ska upprätthålla och följa försäkringstekniska riktlinjer. Sådana riktlinjer ska innehålla principerna för hur premier bestäms, beräkning av försäkringstekniska avsättningar, återköp och belåning av försäkringar, fördelning av återbäring till försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade, avgivande och mottagande av återförsäkring samt hur soliditeten ska tillgodoses.

Förtida uttag

Uttag av pension före avtalad pensionsålder.

Hälsoprövning

Prövning av om den försäkrades hälsotillstånd uppfyller försäkringens villkor.

Index

Jämförelsetal som anger värdeutvecklingen i förhållande till en bestämd starttidpunkt.

Inkomstbasbelopp

Belopp som följer inkomstutvecklingen i Sverige och som varje år fastställs av regeringen.

Intjänandesamordning

Innebär att tjänstepension som en försäkrad tidigare omfattats av ingår i beräkningen av förmånsbestämd ålderspension och familjepension.

Inträdestidpunkt

Tidpunkten då den försäkrade börjar omfattas av ITP 2 i aktuell anställning.

ITP-nämnden

En partssammansatt nämnd med representanter för Svenskt Näringsliv och PTK. Nämnden företräder kollektivavtalsparterna i frågor som rör tolkning och tillämpning av ITP-planen.

ITP-planen

Kollektivavtalad pensionsplan för privatanställda tjänstemän som är överenskommen mellan Svenskt Näringsliv och PTK.

Karenstid

Tidsperiod som måste ha förflutit innan rätt till viss förmån inträder.

Kollektivavtal

Skriftligt avtal mellan arbetstagarorganisation och arbetsgivarorganisation eller enskild arbetsgivare som reglerar löner och övriga anställningsvillkor för arbetstagare.

Kompletterande ITPK-premier

Extra ITPK-premier som arbetsgivaren betalar in.

Konsumentprisindex

Konsumentprisindex (KPI) beräknas av Statistiska centralbyrån och är det mest använda måttet för prisutveckling och används bland annat som inflationsmått och vid avtalsreglering.

Konventionsland

Ett land med vilket Sverige ingått socialförsäkringskonvention.

Löneavstående (lönevaxling)

Minskning av lön i utbyte mot annan förmån.

Månadsvis (löpande) betalda premier

Premie som fortlöpande betalas fram till avtalad pensionsålder.

Partiellt uttag

När den försäkrade endast tar ut en del av pensionen.

Pensioneringsavtal

Avtal om anslutning till ITP-planen som tecknas mellan Collectum och arbetsgivaren.

Pensionsmedförande lön

Den lön som pensionen beräknas på.

Pensionsskiljenämnden

Twister om tolkning och tillämpning av pensioneringsavtal, försäkringsavtal, försäkringsvillkor eller andra bestämmelser rörande ITP-planen, ska avgöras av pensionsskiljenämnden. Pensionsskiljenämnden har upprättats i enlighet med lagen (1999:116) om skiljeförfarande.

Pensionstillägg

Tillägg till pensionens grundbelopp vars syfte är att värdesäkra pensionen mot inflation.

Pensionsålder

Se avtalad pensionsålder.

Personuppgiftsansvarig

Den som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen och medlen för behandling av personuppgifter.

Premie

Belopp som betalas till försäkring.

Premiebefrielse

Försäkringsgivaren tar över ansvaret för premiebetalningen då den försäkrade är arbetsoförmögen och villkoren för detta är uppfyllda.

Premiereduktion

Minskning av premie.

Premietillägg

Tillägg till premiens grundbelopp som betalas vid försenad premiebetalning.

PRI-modellen

I stället för att betala premier till en försäkringsgivare tar arbetsgivaren upp pensionsåtagandet som en skuld i balansräkningen. Pengarna börjar betalas ut först när en anställd pensioneras. Kreditförsäkring i PRI Pensionsgaranti garanterar att de anställda får sina pensioner även om arbetsgivaren skulle komma på obestånd.

Prisbasbelopp

Belopp som följer prisutvecklingen i Sverige och som varje år fastställs av regeringen.

PTK

Samverkansorganisation för anslutna fackförbund med privatanställda tjänstemän. Avtalspart i ITP-planen.

Riskförsäkring

Försäkring utan sparande som upphör när premieinbetalningen upphör.

Sjukersättning

Ersättning från Försäkringskassan för den som troligen aldrig kommer att kunna arbeta heltid på grund av sjukdom, skada eller funktionsnedsättning.

Sjukpenning

Ersättning från Försäkringskassan under tid som man har nedsatt arbetsförmåga och är sjukskriven.

Släktutredning

Se Dödsfallsintyg och släktutredning.

Socialförsäkring

Samlingsnamn på en rad olika trygghetsersättningar i samhället såsom sjukpenning, pension och barnbidrag.

Socialförsäkringsbalken (2010:110)

Lag som samlar lagstiftningen inom socialförsäkringsområdet.

Socialförsäkringskonvention

Ett avtal mellan två länder som reglerar medborgarnas rätt till socialförsäkring vid arbete i det andra konventionslandet.

Sparförsäkring

Försäkring som ger rätt till fribrev.

Spjälkad pension

Del av familjepension som avsatts till före detta make.

Svenskt Näringsliv

Arbetsgivarorganisation som är avtalspart i ITP-planen.

Tjänstepension

Pension som bekostas av arbetsgivaren.

Tjänstetid

Tid som är pensionsgrundande för förmånsbestämd ålderspension och familjepension.

Uppskjutet uttag

Uttag av pension efter avtalad pensionsålder.

Ursprunglig ITPK

ITPK som tjänats in genom premiebetalning som längst till och med juni 2007 och då den försäkrade inte gjort ett eget val av förvaltare.

Utbetalningssamordning

Minskning av utbetald pension på grund av vissa andra utbetalningar.

Utsändning

När den anställda sänts ut till ett annat land av sin arbetsgivare med ett godkänt utsändningsintyg från Försäkringskassan.

Valcentral

Företag som hanterar valet och administrationen av tjänstepensionen inom ett visst område.

Återbäringskapital

Överskott som har fördelats till försäkringstagare och/eller försäkrade.

Återköp

Utbetalning av försäkringens hela värde som ett engångsbelopp.

Ömsesidigt tjänstepensionsbolag

Tjänstepensionsbolag som ägs av sina kunder.

Överskott

Medel som uppstår om utfallet av de försäkrings- tekniska antagandena blir mer gynnsamt än vad som antagits när premien fastställdes.

